

BO DE SABER-HO!

TONI GIMÉNEZ

**Comparances, dites, embarbussaments,
endevinalles, frases fetes, poemes...
tot repartit en més de 40 centres d'interès**

Ex-libris

Aquest llibre de consulta
potser passi de mà en mà,
com que no vull pas que es perdi
el meu nom hi faig constar:

.....

© Toni Giménez i Fajardo

Editat per l'autor

Primera edició: febrer del 2015
Segona edició (esmenada): abril del 2016

Llibre penjat a la pàgina web de l'autor per descarregar-lo gratuïtament.

Podeu fer-ne còpies. L'autor només demana que hi feu constar l'autoria
i que respecteu els textos tal com són.

Índex 3

Presentació 5

Centres d'interès 7

- Aliments / Menjar 94
- Carnestoltes 32
- El carrer / El camí 102
- El cos humà 12
- El foc 39
- El mar 45
- El metge / Les malalties / La salut 10
- El parc infantil 103
- El silenci / Fer silenci 42
- El temps atmosfèric 64
- El temps cronològic 57
- El vestit / Vestir-se / La roba 59
- Els animals 84
- Els colors 25
- Els insectes 56
- Els instruments musicals 27
- Els mesos / L'any / El calendari 69
- Els números 30
- Els oficis / Les feines 51
- Els valors 104
- Flors / Plantes / Arbres 43
- Jugar / El joc / Les joguines 41
- L'aigua 40
- L'amor / L'amistat / La pau 106
- L'escola 20
- L'esport 105
- L'estiu 82
- L'hivern 74
- L'univers / El sistema solar 34
- La casa 67
- La castanyada 24
- La família 49
- La festa major 58
- La guitarra 101
- La nit 55
- La por 9
- La primavera 79
- La setmana / Els dies 47
- La son / Dormir 61
- La tardor 80
- La tristesa 38
- La verema 23
- Les vocals 21
- Mitjans de transport 53
- Nadal 76
- Rentar-se / Higiene 36
- Sant Jordi 29
- Tenir un germà / Naixement 50

Apèndix 107

- Frases fetes, locucions i modismes 109
- Vocabulari enriquidor 114
- Comparances populars 115
- Insults de la lingüística popular 116
- Parelles 117

L'autor 119

Post-scriptum 121

PRESENTACIÓ

Tot el doll de material folklòric que s'inclou en aquest llibre és fruit de molts anys de recopilar, seleccionar i triar el bo i millor d'entre tot el que s'ha publicat sobre folklore tradicional i popular a casa nostra. També de llegir molts i molts llibres de costums, tradicions i folklore alhora que de recopilar-ne directament de la gent més gran. Dividit en una quarantena llarga de centres d'interès per fer més fàcil la seva utilització com a recurs didàctic en qualsevol àmbit educatiu. Quan no n'he trobat de populars, o no els he considerat prou qualitius, els he inventat, en especial en centres d'interès en què costa molt de trobar-ne. A l'apèndix trobareu altres materials populars i tradicionals que poden ser també divertits, lúdics i curiosos de fer conèixer.

Com que no he trobat cap editorial que hagi volgut publicar aquest llibre (i han estat moltes les que han tingut aquest original a les mans, al llarg d'uns quants anys) he decidit penjar-lo a la meua pàgina web perquè us el pugueu descarregar de manera gratuïta. Només us demano que respecteu els textos que s'inclouen i els crèdits d'autoria.

Si teniu algun dubte o voleu comentar alguna cosa, poseu-vos en contacte amb mi (tonigimenezfajardo@gmail.com).

Que tot bufi de cara!

Handwritten signature of Toni Giménez. The signature is written in black ink and includes the name 'Toni Giménez' with a stylized 'G'. Below the name is a peace symbol (a circle with a vertical line and two diagonal lines).

www.tonigimenez.cat

CENTRES D'INTERÈS

LA POR

Dites populars

La por cadascú se la fa.

Embarbussament de l'autor

Per poc que pugui poca por portant puces petites porugues.

Endevinalles de l'autor

La por

Quan la gent em sent,
s'amaga de mi i els faig tremolar.
I encara que no sóc el fred,
també els faig esgarrijar.

La tenim quan et sents sol
i també en un lloc fosc.

Frase feta popular

Tenir la por al cos.

Poemes

Quan estic sol
Autor: Toni Giménez

Quan estic sol,
i crec que tinc por,
em va bé una abraçada
i ja em sento millor.

Quan tinc molta por
Poema popular

Quan tinc molta por
i em ve tremolor
em poso a pensar
que la vull fer marxar.

Personatges populars que fan por

L'home del sac, el Papu, el llop, els fantasmes, els vampirs,
els morts vivents, els diables.

Vocabulari relacionat

Basarda; temença; esporuguit; espant; ensurt, esglai.

EL METGE / LES MALALTIES / LA SALUT

Dites populars

Constipat suat, constipat curat.
Quan l'alè put, el ventre està brut.
Menjar en dejú una poma, salut dóna.
No hi ha medecina més bona que aire, sol i llimona.
Si la tos et dóna neguit, eucaliptus ben bullit.
Si vols agafar gana, menja magrana.
Per a la gola, farigola.
El cap fred, els peus calents, el ventre lleuger i el cor net.
La llengua és el mirall del ventre.
El que pica, cura i el que cou, madura.
Malalt que sua, malalt que cura.
Ni menjar cansat ni beure suat.
La millor medecina: un apoma cada dia.
Aigua calenta, salut pel ventre.
Aigua en dejú allarga la vida.
L'espínac és l'escombra del ventre.
Petar i rotar fan estar sa.
Si vols somniar menja olives per sopar.
El que costa de coure, costa de pair.
Amb grans de raïm, bona purga tenim.
Verdura bullida, allarga la vida.
Tens mal de queixal? Rosega arrel de panical.
All en dejú, remei segur.
Qui vulgui viure molt cal que sopi poc.
Qui sopa massa a la nit no dorm tranquil al llit.
La salut no es compra amb diners.
La salut no és coneguda fins que l'has perduda.

Embarbussament popular

Un metge lleig i pèl roig fa goig tot i que sigui boig.

Embarbussament de l'autor

El meu amic Manel és metge i medica amb moltes medecines milers de malalts.

Endevinalles populars

Una cosa que et posa calent
i et fa anar al llit corrent.
(La febre)

Un home més o menys savi
que a casa de vegades ve
i que, per dir-nos quatre coses,
s'ho fa pagar molt bé.
(El metge)

Endevinalla de l'autor

Mira bé perquè
Està escrit.
Tens la paraula
Guardada
En la banda esquerra.

Frases fetes populars

A grans mals, grans remeis.
És pitjor el remei que la malaltia.

Poema

Fora malalties
Autor: Toni Giménez

Fora malalties,
fora del meu cos,
perquè m'entristeixen
i fan patir a l'engròs.

EL COS HUMÀ

Comparances populars

Tremolava tant que feia serrar les dents.
Uns ulls blaus com estanyols de muntanya.
Uns ulls negres com tions.
Una orella més fina que una guineu.
Unes orelles grosses com rodes de carro.

Dites populars

A boca closa no hi entren mosques.
Cara lletja, cor mesquí.
Cara pigada, cara estimada.
Cara rodona, cara bufona
Cara petita, cara bonica.
El cap fred, el ventre net i els peus calents.
Els badalls van de boca en boqueta com els ocells de branca en branqueta.
El cor no parla però endevina.
Els ulls s'han de fregar amb els colzes.
Hi veuen més quatre ulls que dos.
Home petit, sempre eixerit.
L'aigua fa la vista clara.
La llengua és el mirall del ventre.
No hi ha pitjor sord que el que no vol escoltar.
Qui té boca s'equivoca.
Una mà renta l'altra i les dues la cara.

Embarbussaments populars

Buf, bufarull, tinc una brossa a l'ull i no la vull.
Cap cara no és cara, encara.
El peu d'en Pau per poc pica amb el piu del pou.
En cap cap cap el que cap en aquest cap.
En Pinxo va dir n'en Panxo, vols que et punxi amb un punxó? I en Panxo
va dir a n'en Pinxo, punxa'm, però a la panxa, no.
En Llapes i en Llepès van fer un bagul; En Llapes la tapa i en Llepès el cul.

Embarbussaments de l'autor

Deixa'm els deu dits durant deu dies.
Ma mare m'agafa la meva mà.
Unes ungles úniques untades d'ungüent.

Endevinalles populars

Els ulls

Dues noies tafaneres,
que sempre van alhora
i a dins guarden una nina
que mai no surt a fora.

Els dits

Deu arbres arrenclerats i de roques coronats.
N'hi ha de llarguets, n'hi ha de baixets
i també de flacs, menuts i gruixudets.

Els cabells

Tu en portes, te'ls toques
i te'ls saps endreçar,
però encara que ho vulguis,
no els podràs comptar.

El nas

Encara que no sóc trompeta,
sono igual que si en fos
i no sóc pas escopeta
encara que tinc dos canons.

Els peus

Només tinc tres lletres
però aguanto tot el cos.
Ara, pensa una miqueta
perquè tu també en tens dos.

La panxa

Prima o grassoneta,
per omplir sempre està a punt
i és es queixa de ganeta
si sents que fa rum-rum.

Endevinalles de l'autor

La llengua

És vermella i ben mullada
i mai no pot estar callada.

Els llavis

Un es troba a sobre,
l'altre es troba a sota;
poden fer un petó,
també una riallota.

La cara

De petit, és petitona,
quan ets jove ja és més gran.
Quan ets vell, és arrugada,
però sempre la vas mostrant.

Les ulleres

Són dos vidres que t'ajuden
a veure-hi molt més bé;
sobre el nas va la muntura
i queden la mar de bé.

Frases fetes populars

Cap

A boca de canó.
A boca de fosc.
A cau d'orella.
A ulls clucs.
Amb el cap clar.
Agafar pel pèls.
Al pèl.
Als seus nassos.
Amb la cara, paga.
Arrufar el nas.
Badar boca.
Ballar pel cap una cosa.
Boca closa.
Boca de pinyó.
Cara de pa de ral.
Cara de prunes agres.
Córrer de boca en boca.
Costar un ull de la cara.
Cridar a tota gargamella.
De cap a peus.
Deixar amb la boca oberta.
Deixar amb la paraula a la boca.
Donar la cara.
Donar un cop de mà.
Donar-se amb la porta als nassos.
Donar-se cops de cap a la paret.
Els anys es porten a la cara.
Ensenyar les dents.
Escalfar-se el cap.
Estar amb l'aigua al coll.
Estar de morros.
Estar fins el capdamunt.
Estirar-se els cabells.
Fer bona cara.
Fer el boca a boca.
Fer dentetes.
Fer els ulls grossos.
Fer l'ull viu.
Fer la vista grossa.
Fer mal d'ulls.
Fer un cop de cap.
Fer un cop d'ull.
Fer un pensament.
Fer-se la boca aigua.
Fer-ho amb els ulls tancats.
Ficar-s'ho al cap.

Ficar-hi el nas.
La cara és el mirall de l'ànima.
Lligar caps.
Mirar a cua d'ull.
Mossegar-se la llengua.
No aclucar els ulls.
No badar boca.
No em toquis el nassos.
No estar bé del cap.
No obrir boca.
No sé on tinc el cap.
No tenir dos dits de front.
No veure-hi més enllà del nas.
No veure-hi de cap ull.
Obrir bé els ulls.
Obrir uns ulls com unes taronges.
Perdre el cap.
Portar-ne una de cap.
Pujar la mosca al nas.
Quedar-se amb un pam de nas.
Quines galtes!
Riure's per sota el nas.
Rostre pà·lid.
Salta a la vista.
Ser del morro fort.
Ser estret de mires.
Ser tot orelles.
Ser tot ulls.
Ser un cara dura.
Ser un cas de barba franciscana.
Ser quatre ulls.
Sortir fum del cap.
Tants caps tants barrets.
Tenir cara.
Tenir la cara de pomes agres i taronges sense suc.
Tenir més cara que esquena.
Tenir boca de pinyó.
Tenir bon ull.
Tenir el nas com un pebrot.
Tenir el cap clar.
Tenir el cap dur.
Tenir el cul pelat.
Tenir el cull llogat.
Tenir els nassos plens.
Tenir els ulls al clatell.
Tenir galtes de pa de ral.
Tenir la llengua llarga.
Tenir la llengua viperina.
Tenir la rialla a flor de llavi.
Tenir les orelles a cal ferrer.
Tenir mal gust de boca.
Tenir nas de lloro.
Tenir nas de rata.
Tenir nas de tarota.
Tenir nassos.
Tenir-ho al cap.
Tenir-ho a la punta de la llengua.

Tenir-ho coll avall.
Tenir pardalets al cap.
Tenir quatre pèls en guerrilla.
Trencar-se el cap.
Treure-s'ho del cap.
Treure foc pels queixals.
Tenir un ull de poll.
Veure's les orelles.
Veure-ho amb mals ulls.

Cos

A contracor.
A cor obert.
A cor què vols, cor què desitges.
A cos de rei.
Amb el cor a la boca.
Amb el cor a la mà.
Amb la pell i els ossos.
Anar de cul per terra.
Bellugar l'esquelet.
Costar un ronyó.
De panxa enlaire.
Deixar-hi la pell.
En un cul de món.
Entrat en carns.
Girar-se d'esquena.
Jugar-s'hi la pell.
No fer mala sang.
Obrir el cor.
Parar orella.
Ser cul de mal seient.
Ser tot músculs.
Ser un nervi.
Ser un panxacontenta.
Ser un sac d'ossos.
Tenir cor.
Tenir el budell buit.
Tenir fetge.
Tenir l'ai al cor.
Tenir la flor al cul.
Tenir un os a l'esquena.
Treure el fetge per la boca.
Treure el ventre de pena.
Viure a l'esquena d'un altre.

Extremitats

A cama coixa.
A mans besades.
Agafar-se els dits.
Amb les mans a la massa.
Anar a estirar les cames.
Anar amb peus de plom.
Cames ajudeu-me.
Caure en bones mans.
Colze amb colze.

Curt de cames i llarg de cos.
Estar lligat de mans i peus.
Estar al peu del canó.
Estar mà sobre mà.
Estar de braços plegats.
Estirar més el braç que la màniga.
Fer a mans.
Fer mans i mànigues.
Ficar la pota.
Ficar-se de peus a la galleda.
Mans fredes i cor calent.
Mamar-se el dit.
No tenir ni cap ni peus.
Parar-li els peus.
Per sota mà.
Posar les mans al foc.
Rentar-se les mans.
Ser carn i unglà.
Ser un manetes.
Tenir bones mans.
Tenir-ho per la mà.
Tenir la mà trencada.
Tenir les mans netes.
Tenir mà de ferro.
Tenir mans com pales.
Tenir-ho per la mà.
Tocar de peus a terra.
Treure a puntades de peu.
Xerrar pels colzes.

Palíndrom popular

Tu peu que put.

Poema

*Els ulls són per mirar
Poema popular*

Els ulls són per mirar,
les mans per agafar,
el cap és per pensar
i el cor per estimar.
Els dit són per tocar
i els peus per caminar.
El nas per olorar,
la boca per parlar,
la llengua per tastar,
les dents per mastegar.
Orelles per sentir.
T'ho torno a repetir!

Frases fetes populars

Això portarà cua.
Ficar la pota.
Fer mala espina.

De les mans

Tenir bones mans.
Ser un manetes.
Tenir la mà trencada.
Estar de mà sobre mà.
Estar plegat de mans.
Dur les mans a la butxaca.
Portar un afer entre mans.
Allargar la mà.

Mans i professions: cirurgià, pagès, mecànic, pianista, mim...; les diferències entre les mans d'un avi, d'un infant, d'un home, d'una dona, d'un jove.

Dels peus

Anar amb peus de plom.
De cap a peus.
Fer una cosa amb els peus enlloc de fer-ho amb el cap.

Dels ulls

Fer l'ullet.
Mirar a cua d'ull.
Clavar els ulls en una cosa.
Menjar amb els ulls.
Tirar un mal d'ull.
Fer l'ull gros.
Fer la vista grossa.
No veure'n tres dalt d'un ruc.

De les orelles

A cau d'orella.
Parar orella.
Entra per una orella i surt per l'altra.
Estirar les orelles.
Tenir l'orella fina
Ser dur d'orella.
Se't veuen les orelles.
Tenir les orelles a cal ferrer.
Tenir bona oïda.
Les parets tenen orelles.

Del nas

Quedar-se amb un pam de nas.
Ficar el nas per tot arreu.
Tenir-ho davant dels nassos.
No em toqueu els nassos!
No hi veu més enllà del nas.
Em puja la mosca al nas.

Tipus de nassos: llarg, petit, de pam, xato, de ganxo.

De la boca

No obrir boca.
Deixar amb la paraula a la boca.
Badar boca.

Tipus de boca: de pinyó, petonera, burleta.

L'ESCOLA

Comparança

Ser més pobre que un mestre d'escola.

Dites populars

Treballant es fa anar l'escola endavant.
De tal mestre, tal deixeble.

Embarbussaments populars

Lluc: no llepis el llapis d'en Llopis.
En Sergi giravolta pel gimnàs del col·legi com un gínjol.
Nina nineta, nana naneta, nena neneta.

Embarbussament de l'autor

A l'escola tot s'escola com la cola.

Endevinalla popular

L'escola

On anem cada matí
a aprendre a escriure i a llegir?

Frases fetes populars

Ser de pasta de full.
Fer campana.

Poema

Quan vaig a l'escola
Autor: Toni Giménez

Quan vaig a l'escola,
Hi vaig molt feliç;
hi trobo les mestres,
també els meus amics.

LES VOCALS

Dita popular

Cinc dits tenim a la mà
i cinc vocals tenim per parlar.

La A

Embarbussament popular

Un nan galant amb un pam de nas.

Endevinalles populars

Adam la porta al davant i Eva al darrere.

És al mar i no es mulla,
és a la llar i no es crema,
és a l'aire i no cau,
és al fang i no s'embruta.

La E

Embarbussament popular

Res de res: tres i tres no em feien gens el pes.

Endevinalles populars

Digues tu, bona persona,
què hi ha al mig de Barcelona?

Sóc al cel i a la Terra.

La I

Embarbussament popular

Un grill en la nit es fa un tip de: gric-gric-gric.

Endevinalla popular

Em trobo entre nit i dia,
tancada sempre al pis
i sóc enmig del sis
ja sigui sola o en companyia.

La O

Embarbussament popular

Prou de joc i tot al lloc!

Endevinalles populars

Què hi ha al mig del món?

Sóc al món i sóc rodona.

La U

Embarbussament popular

Un cuc surt el juny fent un nus en un puny.

Endevinalla popular

El ruc la duu sempre a sobre,
està ficada al bagul,
jo no l'he tinguda mai,
en canvi sempre la tens tu.

Poema

Les vocals

Poema popular

A el mestre em vol pegar
E, jo no sé perquè
I, ahir no vaig venir.
O, no estava pas bo.
U, no ho diguis a ningú.

LA VEREMA

Comparança popular

Arrugat com una pansa.

Embarbussaments populars

Bon vi que bé va, va bé bon vi de la bota;
bon vi que bé va, va bé de la bota el bon vi.

Que bé que vius quan veus vi.

Babau beu vi bo i viu bé.

Una bóta té vi, té tap, tap té, té tap i tapó, tapó i tap té.

Dita popular

Bo és poc vi, molt és verí.

Endevinalles populars

Quan sóc una fruita
em mengen a grans;
quan sóc beguda
només em beuen els grans.
(El raïm)

De la terra sóc nascut,
amb mi l'home és valent,
a voltes dono salut
i a voltes mato la gent.
(El vi)

Frase feta popular

El vi fa sang.

Poema

*Ja és el temps de la verema
Autor: Toni Giménez*

Ja és el temps de la verema,
anem a collir el raïm.
El seu suc caldrà guardar-lo
a les bótes que tenim.

LA CASTANYADA

Dites populars

Per Tots Sants castanyes i cargols amb banyes.

Per Tots Sants deixa el vano i treu els guants.

Si vols castanyes, vés a les muntanyes.

Si la castanyera s'ha enfadat és perquè les castanyes se li han cremat.

Castanya torrada i calenta escalfa les mans i el ventre.

Embarbussaments populars

La castanyera coïa castanyes collides del castanyer.

Les castanyes espeternegaven fent saltirons i esberlant-se enmig de la fogaina.

Endevinalla popular

Per dintre sóc groga,

per fora marró,

petita i em torren

quan ve la tardor.

Frase feta popular

Et clavaré un castanyot.

Poemes populars

Jo, que sóc la castanyera,

vull complaure als meus clients,

preparant la castanyada

perquè estiguin ben contents.

Corre cuita, castanyera,

dóna't pressa que fa fred;

les castanyes ben calentes

i els moniatos ben dolcets.

ELS COLORS

Dites populars

Al blau, l'amor s'hi escau.
Al verd, l'amor s'hi perd.
Al rosa, l'amor s'hi posa.
Al lila, l'amor s'hi enfila.

Embarbussament popular

La Lali pinta de lila totes les liles del seu lilar.

Endevinalles de l'autor

Blau

Color del cel,
color del mar
i d'alguns ulls
de color clar.

Vermell

Color del foc,
color de la sang
color del tomàquet,
per fer-te gran.

Groc

Color del plàtan,
color de la llimona
i, si estàs malalt,
color de la carona.

Verd

Color de l'herba,
color del prat
i de la verdura
que t'has menjat.

Els llapis de colors

Són fustetes ben llarguetes,
cadascuna d'un color,
totes acaben en punxa
i ho acolorixen tot.

Frases fetes populars

Ser de color catxumbo.
Ser de color de gos com fuig.
Quedar-se en blanc.
Veure-ho tot molt negre.
Quedar-se groc.
Fer-se un morat.
Pintar la vida de colors.
Estar verd en alguna cosa.
Sortir-te un blau.
Posar-se vermell.
Tenir el color trencat.
Veure-ho tot de color de rosa.
Passar-les morades.

Comparances populars

Blanc com la neu.
Negre com la nit.
Groc com l'oli.
Roig com les brases.
Verd com el julivert.
Vermell com un tomàquet.
Ros com un fil d'or.
Daurada com un joiell.
Vermell com un foc de brases.
Negre com una móra.
Ros com la palla madura.
Blau com l'aigua d'un estany alpí.

ELS INSTRUMENTS MUSICALS

Comparances populars

Cantar com una calàndria.
Roncar més fort que una orquestra de contrabaixos.

Dites populars

De pare músic, fill ballador.
Déu ens guardi del vi dolent i del violí d'un aprenent.
Si la guitarra vols tocar, les cordes has de gratar.

Embarbussaments populars

Tots tenim timbals i tambors.
La rica rossa de la parròquia rasca la guitarra.
Guaita minyó, la gaita de nyigui-nyogui.
En el clavicordi clava claus en Climent i la Clara classifica claus del client.
En el trapezi treballen tristament trastocats tres tristos trompetistes.
Festa sense guitarra és festa sense gatzara.

Endevinalles populars

Campana

Una dona amb una dent que espanta tota la gent.

Piano

Tinc a la boca una dentadura
i em poso a cantar si les dents se'm belluguen.

Acordió

Tinc la panxa arrugada
i sóc un gran bufador,
sentiràs que molt gemego
si em toques un botó.

Guitarra

A una fusta amb un forat
sis cordes li he posat,
si quan sona algú rondina
és segur que desafina.

Frases fetes populars

Sord com una campana.
Aixafar la guitarra.
Posar el cap com un timbal.
Alegre com unes castanyoles.
A bombo i platerets.
Ser un tocampanes.
La mare del Tano quan era gitano i tocava el piano.

Petit diccionari sobre la guitarra

Aixafar-la: fer-li la guitza.

Afinar-la: treure-li punta amb una maquineta.

Gratar-la: treure la picor de les seves cordes

Puntejar-la: fer punta de coixí amb les seves cordes.

Quintar-la: jugar amb ella al quinto; amenaçar-la de deixar-la amb cinc cordes.

Sonar-la: treure-li musiqueta.

Poemes de l'autor

Guitarra

Poema de Toni Giménez

Toca, toca la guitarra
que el seu so sempre m'agrada,
toca fort i toca lent,
fes música per a tota la gent.

Tambor

Poema de Toni Giménez

Ram, pata, plam, toco el tambor,
toco ben fort i això no em fa por;
toco que toco, ram, pata, plam,
tothom m'escolta: petits i grans.

Flauta

Poema de Toni Giménez

Fluixet bufo la flauta
i el seu so surt ben suau,
però s'hi toco fort, m'espanto
perquè això no és el que escau.

SANT JORDI

Comparança

Valent com el cavaller sant Jordi.

Dites populars

Sant Jordi arribat, surt la cuca del forat.
Per sant Jordi, roses i espigues d'ordi.
Quan era petita, llegia una mica; ara que sóc gran, llegeixo bastant.
Sant Jordi mata l'aranya.

Embarbussaments populars

Una nen rossa té una rosa roja.

Quan contis contes compte quants contes perquè si no portes el compte de quants contes contes mai no sabràs quants contes pots comptar i perdràs el compte dels contes tal com t'ho diu el comte.

Endevinalles populars

Sant Jordi

Sóc un cavaller
valent i elegant
i amb la meva llança
un drac vaig empaitant.

El llibre

M'obro i tanco i guardo a dins
històries, consells i lliçons.
Hi ha qui em guarda amb bons fins,
hi ha qui em deixa pels racons.

El paper

Encara que em fan de pasta,
no sóc pas bo per menjar
serveixo per escriure
i també per embolicar.

L'espiga

Ones fa, mar no és,
té espines i no és peix.

Poema

Sant Jordi ha arribat
Autor: Toni Giménez

Sant Jordi ja ha arribat, és temps de primavera,
ha mort tot sol el drac; mostrem tots la senyera.

ELS NÚMEROS

Cantarelles tradicionals

Un i dos i tres i quatre,
la meitat de vint-i-quatre,
vint-i-quatre i vint-i-cinc,
set i vuit i nou i cinc.

(La suma total dóna 100)

Quatre minyonets
feien una barca,
quan l'han tinguda feta
ja en són vint-i-quatre.

(Marcant una ratlla per síl·laba, tot seguint
la pulsació de la cantarella, han de sortir
al final setze ratlles)

Quinze són quinze,
quinze, quinze, quinze.
Quinze són quinze,
quinze, quinze són

(Es van marcant ratlles per cada
una de les pulsacions de la cantarella
i al final n'hi ha d'haver quinze)

Una, dola, tela, candela,
sumaca, barraca, bila, bilón,
compte-les bé que les dotze hi són

(Es van marcant una ratlla per cada una
de les pulsacions de la cantarella i al final
n'hi ha d'haver dotze. Aquesta cantarella
és del País Valencià)

Embarbussaments populars

Amb un banc m'entrebanco,
amb dos cordills m'entortolligo
i amb tres trens m'entretinc.

Res i tres sempre fan tres.

Dius dos, diu deu, ni dos ni deu, no deu res.

Tinc cinc fills tíscics i prims i amics íntims de vint-i-cinc.

Un tigre, dos tigres, tres tigres triaven i trigaven.

Endevinalla popular

Sense nosaltres no hi hauria pas
ni pesos ni mides, ni sumes ni restes.

Frases fetes populars

Els números canten.
Cantar les quaranta.
Fet un quatre.
Tenir-ho ben apamat.
És can seixanta.

Palíndrom popular

Senen té set nans i set nenes.

Poema popular

Sóc el número dos,
no sóc gaire gros
i com un ànec passejant,
l'u em va empaitant.

Altres

La màgia popular dels números: 3 (el tercer en discòrdia, les tres creus, els tres porquets, a la tercera va la vençuda); 4 (les quatre estacions, els quatre punts cardinals); 5 (estrelles de cinc puntes, les cinc declinacions llatines, els cinc sentits, els cinc dits de la mà i del peu) 6 (les sis anelles olímpiques); 7 (els set dies de la setmana, les set notes musicals, els set pecats capitals, els set nanets); 8 (els vuit planetes); 9 (els nous mesos d'embaràs, els nou mesos del curs escolar); 10 (els deu manaments); 12 (els dotze mesos de l'any, les dotze hores del rellotge, els dotze dies del cicle del Nadal)

CARNESTOLTES

Dites populars

Per Carnaval tot s'hi val.
Per Carnestoltes bones voltes.
Per dijous llarder botifarra menjaré.
Per dijous gras, botifarra fins al nas.
Pel mes de febrer el Carnaval ja ve.

Embarbussament popular

Per Carnaval una bona, bonica, bufona disfressa.

Endevinalla popular

Carnestoltes

Fem gresca i xerinola,
portem màscares i disfresses
i per arreu fem tabola.

Frase feta popular

Fer tots els papers de l'auca.

Menges populars

Botifarra d'ou, coca de llardons, truita.

Poema

Carnestoltes duu disfresses
Autor: Toni Giménez

Carnestoltes duu disfresses,
ballaruga i enrenou.
Tots plegats farem la rua,
cada colla fa el seu xou.

Altres

Carnestoltes fa referència a "carns soltes" i a privació de carn (*carnes toldrem*).
El Carnaval s'inicia el dijous gras i dura fins el dimecres de cendra (judici, mort i enterrament o incineració del Carnestoltes).

Audicions musicals

El Carnaval, de Robert Schumann.
El Carnaval dels animals de Camile Saint-Saëns.

Personatges populars

Joan del Riu era un personatge que anava vestit de manera grotesca i es passejava pels carrers de la vila amb un pot de llauna tot brut en el que s'hi posava confitura. La mainada, aplegada en ball rodó, procurava de prendre-li mentre ell es defensava de la manera que podia.

En Jan petit. Segons Tomàs Balvei, aquesta cançó sembla tenir el seu origen a la vila de Cardedeu a primeries del segle XX. S'anaven dient parts del cos fins a quedar totalment despullats (que era una manera de disfressar-se). Jan també feia referència al penis i etimològicament vol dir home viril, sexualment potent. (Costumari, volum II, pàgina 53)

L'UNIVERS / EL SISTEMA SOLAR

Comparances populars

Fosc com una nit sense lluna.
Llunàtic com el mes de març.

Dites populars

L'home que té llunes fa de mal tractar.
Quart minvant, porta infant; lluna plena, porta nena.
El sol de juny estalvia llum.
Sol post, feina acabada.

Embarbussaments populars

Els sastres llegeixen desastres en els astres.
La lluna llaminera llueix en el cel de les llunes llunàtiques.

Endevinalles populars

El sol

Què és allò que tothom pren i ningú no s'emporta?

La lluna

Sempre de viatge
sense maleta ni bastó
que de vegades sembla un formatge
i d'altres una tallada de meló.

Les estrelles

Com més de nit es fa, més se'n veuen.

Expressions

La lluna feia de plata les aigües.
Per totes les coses de l'univers!

Frases fetes populars

Néixer amb estrella.
Demandar la lluna en un cove.
Tenir cara de lluna plena.
Estar de mala lluna.
Néixer de bona lluna.

Palíndrom popular

Tramaran anar a Mart.

Poemes

El cel és un camp

Autor: Apel·les Mestres

El cel és un camp
ple de meravelles,
l'ha llaurat el sol,
la lluna és qui el sembra.
La llavor que hi cau
tot sovint arrela,
arrela i floreix,
cada flor una estrella.

El sol

Autor: Toni Giménez

Un molt de llum, un molt de set,
un menys de fred, un poc de fum,
un molt de foc, un més de roig,
un poc de groc, un gens de fred.

El món

Autor: Toni Giménez

Un molt de mar, un molt de cel,
Un més de gent, un menys de verd.

La lluna

Autor: Toni Giménez

Un molt de blanca,
un menys de vida,
un més de negre,
un poc minvant,
un poc creixent,
un tot de buida,
un tot de plena.

RENTAR-SE / LA HIGIENE

Dites populars

Abans de menjar, les mans cal rentar.
Si vols fer bona olor, renta't amb sabó.
El més net és qui no embruta.

Embarbussaments populars

Dóna a la dona el sabó sa de la bossa.
La xica Xènia s'esquitxa amb la dutxa.
Set nens nus sense ninos nets.

Endevinalles de l'autor

Rentar-se

Ho faig cada dia
per tenir el cos net;
ho faig amb alegria
per estar sa i boniquet.

La tovallola

Sóc fina i sóc neta,
faig feina de la bona
assecant el cos i la carona.

La banyera / La dutxa

Una peça que es troba al bany,
té telèfon i no és estrany

Endevinalles populars

El sabó

És sa i és bo.

L'aigua

Què és allò que córrer sense tenir cames?

Frases fetes populars

Anar net i polit.

Comparances populars

Brut com un porc.
Pentinat com un gat.
Net com una patena.

Poema

No m'agrada dutxar-me
Autor: Toni Giménez

No m'agrada dutxar-me
ni que em rentin el cap.
No vull que em tallin les ungles
ni que em moquin el nas.
Amb tot, diu el pare:
"Quina olor tan bona
i que neta que vas!

LA TRISTESA

Dita popular

La tardor porta la tristor.

Embarbussament de l'autor

Per poc que puguis plora poc ploramiques.

Embarbussament popular

Tres tristos tigres triaven i trigaven.

Endevinalla popular

Les llàgrimes

Per la cara corren belles
i un somriure acaba amb elles.

Frases fetes populars

Plorar a llàgrima viva.
Plorar com una magdalena.
Ser un ploramiques.
Perdre el plor.
Ser llàgrimes de cocodril.

No és el mateix...

No és el mateix mort de pena que pena de mort.

EL FOC

Dita popular

Festa de foc, no la vegis mai de prop.

Comparança popular

Creumar com el foc.

Embarbussament popular

Quin fum fa? Fa fum fi.

Endevinalles populars

El foc

Fregant neix, bufant creix,
si el tapes és ben mort,
pot fer mal amb escriuix,
destrossant a dret i a tort.

L'espurna

Pica i no té bec,
vola i no té ales,
xiqueta i vermella
no saps què és encara?

Frases fetes populars

Tirar llenya al foc.
Posar les mans al foc.

L'AIGUA

Comparança popular

És tan difícil com que un salt d'aigua no esquitxi.

Dita popular

No diguis mai d'aquesta aigua no en beuré.

Endevinalla popular

L'aigua

Dels núvols caic a gotetes,
pel riu sóc transparent,
dins la mar sóc saladeta
i se'm beu tota la gent.

Endevinalla de l'autor

La piscina

Un espai ben farcit d'aigua
on tothom hi va a nedar,
aigua dolça, sense onades;
xics i grans hi fan xip-xap.

Rodolí popular

Si tens set, beu a galet.

Poema

Aigua

Autor: Toni Giménez

Aigua per rentar,
aigua per banyar-te,
aigua per jugar,
aigua per mullar-te.

Embarbussament popular

En aquest got mai aigua deu haver-hi hagut.

Frase feta popular

Plou sobre mullat.

JUGAR / EL JOC / LES JOGUINES

Comparança

Jugar més que una criatura.

Dita tradicional

Qui es posa a jugar tant pot perdre com guanyar.

Embarbussaments de l'autor

Sigues juganer i juguem al joc d'en Gínjol Guinjoan que vam jugar en Jep i jo.

Endevinalles populars

Pilota

Sóc joguina lleugera
que salta, bóta i rebot
i rodona com una cirera.

La nina

La poso al llit,
la gronxo i bressolo
i, tot fent de mare,
jugant la consolo.

Endevinalla de l'autor

Les juguines

Serveixen per entretenir-te
i t'ho fan passar d'allò més bé,
les fan servir les criatures
i els Reis en porten, si et portes bé.

Frases fetes

Tot està jugat.
És un joc de daus.
A què jugues, tu, ara?

Poema

Jocs i juguines

Autor: Toni Giménez

Jocs i juguines fan fer-te jugar,
ja siguis infant, jove o bé gran.
A més jugues, més vas aprenent,
ja sigui amb juguines o amb gent.

Altres

Audició: Simfonia de les juguines de Leopold Mozart.

EL SILENCI / FER SILENCI

Dites populars

Per saber parlar cal aprendre a callar.
Pensa molt i parla poc i els savis et faran lloc.
El silenci és or.
En boca closa no hi entren mosques.
La millor paraula és la que encara s'ha de dir.

Embarbussaments de l'autor

Sense soroll se sent el silenci.

Poema

Ssss! Silenci, si us plau!
Autor: Toni Giménez

Ssss! Silenci, si us plau!
Caminem de puntetes,
sense fer soroll.
No se sent pas res
ni les formiguetes.

Endevinalla popular

El silenci

No faig soroll de cap mena
i em trenca qui m'anomena.

Frases fetes populars

Muts i a la gàbia.
No dir ni ase ni bèstia.

Comparances de l'autor

Més silenciós que un claustre de convent.
Més silenciós que un cementiri.

FLORS / PLANTES / ARBRES

Comparances populars

Alt i dret com un avet.
Delicat com un lliri.
Dret com una canya.
Fresc que una rosa.
Lleuger que un bri de palla.
Robust i cepat com una alzina.
Fort com un roure.

Frases fetes populars

No tot són flors i violes.
Tenir la flor al cul.
Posar-hi floritures.
Ser un figaflor.
Tirar-li floretes.

Dites populars

Música i flors, porten amors.
Temps de floretes, temps d'amorettes.
De xiquet es cria l'arbre dret.
De l'arbre caigut, tothom fa llenya.

Embarbussaments populars

La nina la flor treu i la flor tria, la flor tria i la flor treu.
Visc al bosc i busco vesc i visc del vesc que busco al bosc.

Endevinalles populars

La flor

Sóc molt presumida,
m'agrada fer olor,
vaig molt ben vestida
i tinc més d'un color.

La rosella

Tinc el vestit verd,
la cara ben vermella
i domino tot el camp
amb el meu ull negre.

L'arbre

A la primavera et deleixo,
a l'estiu et refresco,
a la tardor t'alimento,
a l'hivern t'escalfo.

Poemes

El camp

Autor: Toni Giménez

Un molt de pau, un poc de riu,
un molt de cel, un molt de sol,
un molt de flors, un poc de fum,
un més de verd, un menys de mar.

Les roses franques (fragment)

Autor: Joan Maragall

He vist unes roses
d'un vermell pujat,
d'un vermell negrós,
d'un vermell morat.
Penjaven, gronxant-se,
del mur d'un jardí;
ningú les pot heure,
no es poden collir;
són les roses lliures
de la servitud,
són les roses franques,
no paguen tribut.

Altres

Audició: El vals de les flors del Trencaous de Txaikovski.

Els arbres més gruixuts:

El castanyer gros de Can Cuc, a Cànoves, de 11,7 metres. La soca és buida a causa d'un incendi. Durant uns anys va acollir la vivenda d'un carboner que hi tenia llit, taula i una llar de foc.

Olivera Lo Parot, a Horta de sant Joan, de 7,4 metres.

Sequoia del Noguer, a Viladrau, de 6,7 metres.

Els arbres més alts:

Els plàtans de la Devesa de Girona, de 56,5 metres.

La Sequoia del Tortadès, a Vilanova de Sau, de 48 metres.

El tulíper de la Devesa de Girona, de 45,5 metres.

Un arbre simbòlic:

El Pi de les tres branques: tres branques que surten simètricament d'una única soca, a Castellar del Riu (El Berguedà), de 25 metres d'alçària, que simbolitza la unitat dels Països Catalans.

Altres arbres d'anomenada:

El pi de Centelles; l'arbre del bé i del mal; l'arbre de Nadal; Matusalèn, un pi de la varietat *bristlecone* que té gairebé 5.000 anys i que es troba a les *White Mountains*, a Califòrnia, descobert el 1953 pel científic Edmund Schulman que va mantenir en secret la seva ubicació per preservar-lo. La veu popular diu "Més vell que Matusalèn" i gairebé tothom pensa en una persona, no pas en un arbre.

EL MAR

Dites populars

Com més mar, més peix.
Amb bona mar, tothom és mariner.
Anar a galeres.
Ser un vell llop de mar.
Mariner, si veus les estrelles brillar, fes-te a la mar.
Bon vent!
Bon vent i barca nova!
Pescador de canya menja més que no pas guanya.

Frases fetes populars

No hi ha moros a la costa.
Anar a contra vent i marea.
Jugar-s'hi un peix.
Nedar i guardar la roba.
Estar peix (en alguna cosa)
Tallar el bacallà.
Tenir l'aigua al coll.
No siguis lluç.
Tots som pops.
Estar la mar de content.
La mar salada!
La mar de bé.

Comparances populars

Nedar com un peix.
Estar com peix a l'aigua.
Avorrir-se com una ostra.
Escorre's com una anguila.
Prim com una anguila.
Com la barca d'en Guillem, sense timó, vela ni rem.

Embarbussaments populars

Blau mar brau.
Aigua blava amb blaus braus.
Ca la Clara es troba a la cala d'Alacant.
Mentre amarra la barca la Maria pensa marxar al mar amb la Maria.
Mira el mirall de l'almirall.

Embarbussament de l'autor

Com calma contemplar el mar encalmat.

Endevinalles populars

La canya de pescar

Sóc prima i alta,
dono de menjar
i sovint em veus
prop del mar.

El mar

Ones vénen, ones van,
aigües blaves i peixos nedant.

El vaixell

Sempre a l'aventura,
tallo per on passo
i sense costura
cuso allò que tallo.

Les ones

Van venir ahir,
han tornat avui,
i vindran demà
sense fer-se esperar.

Poemes

Al lluny del mar

Autor: Toni Giménez

Al lluny del mar,
on l'aigua i el cel es besen,
passen munts de barques
i els mariners canten.
Hissen les veles, tiren les xarxes
i per la nit miren els astres.

Palíndrom

Un pop nu.

Altres

Havaneres; gavines; vaixells; pirates; fars; subhastes de peix.

Tipus de mar: arrissada, brava, en calma, grossa, plana, picada,
maregassa, marejada, marejol, maror.

LA SETMANA / ELS DIES

Dites

Qui setmanes va comptant, tretze mesos troba a l'any.
Bon dilluns, bona setmana.
Pluja de dimarts no la vulguis el març.
Pel dimecres poques festes.
El dijous festa pels bous.
El divendres és fill d'una bruixa, per això arruixa.
No hi ha dissabte sense sol.
No hi ha diumenge sense dol.

Embarbussament

Setze setmanes sense sol sol ser sospitós.

Endevinalles

El diumenge

És fàcil d'endevinar, diu: menja!

Els dies de la setmana

Som set i tots comencem per "di".

Poemes populars

Dilluns, Lluna.
Dimarts, Mart.
Dimecres, Mercuri.
Dijous, Júpiter.
Divendres, Venus.
Dissabte, Saturn.
Diumenge, Sol.

El dilluns va dir al dimarts
que passés per casa del dimecres
i preguntés al dijous
si era veritat que el divendres
havia dit al dissabte
que faria festa el diumenge.

El dilluns per dormir,
el dimarts per descansar,
el dimecres per anar a fora,
el dijous per anar a ballar,
el divendres per passar comptes,
el dissabte per anar a cobrar
i el diumenge per descansar.
Santa mandra gloriosa
no em deixeu pas treballar
que tinc un os a l'esquena
que no em deixa doblegar.

Frases fetes populars

Demà serà un altre dia.
La setmana dels tres dijous.
Tal dia farà un any.
Qui dia passa any empeny
Estar al mig, com el dijous.
Fer cara de divendres (mala cara)
Fer cara de dilluns (cara de son)
Fer divendres (fer dejuni)
Fer dissabte (fer neteja)

LA FAMÍLIA

Cantarella tradicional

Aquest és el pare,
aquesta és la mare,
aquest fa les sopes,
aquest se les menja totes.
I aquest, el petit, petit, diu:
que no n'hi ha per al caganiu?

Dita popular

De pares i mares se'n troben pels carrers,
però com els de cadascú no n'hi ha cap més.

Embarbussament popular

El meu pare podava parres i el seu pare parres podava;
bé podia podar parres si el pare parres podava.

Endevinalla popular

Sóc germana de la teva tieta. Qui sóc?

Endevinalla de l'autor

Un germà

Sempre el tens i et fa companyia,
t'hi baralles i fas beneiteries,
però encara que t'hi enfadis sovint,
sense ell mai no passaries.

Frases fetes populars

Cada casa és un món.
Venir-ne de família.
Ser de bona família.

Poemes populars

Els ulls de la mare
no els té ningú més,
són com les onades
que bressen vaixells.

El pare i la mare
i tots els germans
són com una pàtria
que ens fa ser més grans.

TENIR UN GERMÀ / NAIXEMENT

Dites populars

Quart minvant, porta infant.
Lluna plena, porta nena.
Cada infant que neix porta un pa sota l'aixella.
Un germà val per dos amics.
Metge i llevadora han d'anar a gust de la senyora.

Endevinalles de l'autor

Un nadó

La panxa de la mare s'ha inflat,
qui hi ha dintre que s'ha amagat?

El bolquer

És com un paquet i es porta al culet.

Embarbussaments populars

Un nadó és un nen amb les natges nues.

Fills i filles té el meu fill,
la meva filla, fills i filles té;
però els fills i filles de la meva filla
no són filles ni fills del meu fill.

Embarbussament de l'autor

Ma mare m'encanta: em mima, m'estima molt
i és la més meravellosa del món.

ELS OFICIS / LES FEINES

Comparances populars

Seriós com un jutge.
Suar com un carreter.
Xerraire com un sastre.
Com més brut el cuiner, més gras l'amo.
Com el ferrer de Montmeló que quan tenia ferro no tenia carbó.

Dites populars

Feina feta no fa destorb.
Al malfeiner cap feina no li va bé.
Qui fa el que pot no està obligat a més.
Entre uns i altres, la feina per fer.
Qui té ofici, té benefici.
Sastre sense didal no cus bé perquè el dit li fa mal.
Fes sabates, sabater, que el Nadal ja ve.
Qui de jove no treballa, de vell dorm a la palla.

Embarbussaments populars

Pere paret pintor premiat per Portugal
pinta pots i potinguetes per posar pebre picant.

Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat, si el penjat es despengés
es menjaria els setze fetges dels jutges que l'han jutjat.

Ferran Ferrer feia fum i foc, ferrant ferro fort.

Endevinalles populars

L'odontòleg

Qui és que menja a mercè de les dents dels altres?

El farmacèutic

Qui és l'home a qui totes les medecines el fan viure?

El carter

Pujo i baixo cada dia,
sempre faig el mateix camí,
portant noves de mil menes
sense cap interès per a mi.

El cansalader

Quin és l'ofici que sempre cansa una lletra?

El matalasser

Quin és l'ofici que mata la c?

Enigma

Un caçador volia caçar sis ocells dalt d'un arbre. Dispara i en toca un.
Quants en van quedar? (Cap perquè els altres van sortir volant)

Poema

Feines i oficis

Autor: Toni Giménez

Feines i oficis,
tots són benvinguts,
no n'hi ha de millors
ni n'hi ha de pitjors.
escull el que vulguis
i posa-hi passió.

Súmmums populars

D'una pastissera: casar-se amb un suís i que la seva filla es digui Magdalena.
D'un jardiner: que la seva dona Rosa el deixi plantat i la seva filla Margarida li
planti cara.

MITJANS DE TRANSPORT

Dites

Si vols la teva ciutat neta vés en bicicleta.
Per viatjar en avió cal no tenir por.

Embarbussaments populars

Tres trens s'entretenen a trencar un tros de tronc que han trobat.
Digues-li que digui que sigui l'indi xic que li tingui la bici i que la inflí.
Avis murrís viatgen amb òmnibus gratis.

Endevinalles

El cotxe

Tinc cavalls i no se'm veuen,
corro molt i corro poc,
però si no em donen beguda
no arribo pas enlloc.

El tren

El meu camí és de ferro,
xiulo per avançar
i entre poble i poble
no em deixen aturar.

L'avió

Va pel cel, té ales i no és ocell.

La bicicleta

Mirat de dalt sembla una creu,
pel costat unes ulleres,
serveix per anar corrent
si no et trenques les costelles.

El vaixell

Sempre a l'aventura,
tallo per on passo
i sense costura
cuso allò que tallo.

L'ambulància

Sóc un cotxe que accelera
i quan toco la sirena
és que a dins hi ha un malalt
per portar-lo a l'hospital.

Frases fetes populars

Portar el timó.
Fer via.

Poemes

Hi ha un tren petit
Autor: Toni Giménez

Hi ha un tren petit
que va per la via,
tot ben decidit,
xiulant cada dia.

Per agafar el metro
Autor: Toni Giménez

Per agafar el metro hem hagut de baixar
i dintre d'un túnel l'hem hagut d'esperar,
quan totes les portes per fi s'han obert
tothom cap a dintre que toca el xiulet!

LA NIT

Embarbussament popular

A la nit, ric, ric, dins del prat, rac, rac;
el grill sap, gric, gric, que és molt tard, grac, grac.

Endevinalla popular

La nit

Dona trista, reposada,
que va vestida de dol;
dels dolents és estimada
i marxa quan surt el sol.

ELS INSECTES

Dita popular

Vol de mosquits, pluja tot seguit.

Embarbussaments populars

L'abella bella va picar una ovella vella.
Un cuc curt surt pel juny i duu un nas dur com un puny.

Frases fetes populars

Pujar la mosca al nas.
Semblar una olla de grills.
Saber-se ventar les mosques.
Com a mosques.
A boca closa no hi entren mosques.

Endevinalles populars

El mosquit

Sóc petit i empipador,
xuclo la sang com un vampir,
tinc ales per volar
i per poder-me escapar
dels qui em volen atrapar.

La marieta

Taques negres a l'esquena
i vestit color vermell,
dues ales juganeres
per volar com un ocell.

Poema

L'abella

Autor: Jacint Verdaguer

Abelleta vola
per la farigola.
Abelleta vola
pel farigolar.

Comparances

Amoïnador com un mosquit.

EL TEMPS CRONOLÒGIC

Frases fetes populars

Al punt (Al frec; Al pic; Al cor) de...
Fer temps.
Anar a temps.
Anar a toc de rellotge.
A hora foscant.

Dites populars

Cada cosa té el seu temps.
El temps tot ho canvia.
El temps passa per a tothom.
Cal aprofitar el temps.
Tenir temps per a tot.
En aquells temps...
Temps al temps.
Quant de temps!
Qualsevol temps passat fou millor.
No deixis per a demà el que puguis fer avui.
El temps: el gran educador.

Embarbussament

Sé que saps que sé que sempre surts quan són les set.

LA FESTA MAJOR

Dita popular

La festa major és sempre el millor.

Embarbussament popular

Fes festa fent gresca que fent més gresca fem més festa.

Poema popular

Tots els nens i les nenes
es queden badant
quan al mig de la plaça
ballen els gegants.
Sarau hi ha la vila;
la festa és ben gran!

Altres

Castellers, diables, cercaviles, gegants.

EL VESTIT / VESTIR-SE / LA ROBA

Comparances

Uns pantalons tan ajustats que semblaven dos enormes cornets de vainilla.

Dites

Sense vestit, tant és el pobre com el ric.
A cada bugada es perd un llençol.
Tanta roba bruta i tan poc sabó i tan neta com la vol el senyor rector!
Qui té roba aviat té vestit.

Endevinalles populars

La samarreta

A l'estiu, quan fa calor,
me la poso més primeta;
a l'hivern, quan fa més fred,
ha de ser més gruixudeta.

Els pantalons

Té camals i no camina.

La camisa

Té braços, coll i punys,
però no té mans, cap ni ulls.

Les sabates

Som dues germanes
del tot ben iguals,
qui ens porta
bé ens lliga
sense compassió
i anar pel terra
és la nostra missió.

El barret

Té ales i no vola i s'assembla a una cassola.

Els guants

Dos n'has de comprar
i a cada un cinc n'hi has de ficar.

Frases fetes populars

O faixa o caixa.
Posar-se en camisa d'onze vares.
No arribar-li a la sola de la sabata.
Haver-hi roba estesa.
Aixecar la camisa.
Anar a cos de camisa.
Ficar-se algú a la butxaca.
Tenir la butxaca foradada.

Embarbussaments populars

Vinga, a vestir-se amb vestits verds i bonics!
Espardenya, patinya, patenya, espardenyot, petit, petot.
A casa del meu cosí hi ha casaques de cosac cosides per en Casamitjana.
Qui roba una arrova de roba no roba l'arrova que roba la roba.

Frases fetes sobre el barret

N'hi ha per tirar el barret al foc (una contrarietat)
Ser un barret de rialles (no se'l prenen seriosament)
Tants caps, tants barrets (moltes opinions diferents)
Ca barret! (de cap manera)
Anar –també menjar o viure– de gorra (aprofitar-se dels altres)
N'hi ha per treure's el barret (reconèixer una cosa ben feta)
Posar-t'ho per barret (ficar-se una idea al cap)

Poema

Aquest bonic vestit
Autor: Toni Giménez

Aquest bonic vestit
et fa conjunt amb l'abric
i el jersei que t'està xic,
deixa'l pel teu germà petit.

LA SON / DORMIR

Embarbussament

Tinc tanta sang que a les cinc tinc son.

Embarbussament de l'autor

Somnio que somnio somnis seus sense ser suaus.

Jocs de paraules i maneres de dir

Bona nit i treu-te les puces del llit!
Bona nit i tapa't!
Bona nit i bon profit!
Bona nit i bona hora!

Dites populars

A bona son, no hi ha llit dur.
A la taula i al llit al primer crit.
Abans d'anar a dormir, vés a fer un pipí.
Al llit es tranquen els ullets i descansen els ossets.
Badallar constantment vol dir son, fam o avorriment.
Bona nit i bona hora i el sopar quan sigui l'hora.
Cada dia una cançó per fer dormir l'infantó.
Qui dorm molt, viu poc.
Dorm amb els peus a llevant i el cap a ponent.
Per dormir fes-ho de costat.
D'hora llit i bon matiner, tindràs salut, seny i diner.
El llit és una bona cosa, no s'hi dorm, s'hi reposa.
La nit és bona consellera.
Si vols somniar menja olives per sopar.
Qui canta a la taula i xiula al llit no té el seny ben acomplert.
Al llit, al llit que la lluna ja ha sortit!
Dormir de son a son.
Tenir el son curt.

Frases fetes

A fer non-non.
A fer nones!
Fer la migdiada.
Fer llit.
Fer un son.
Fer una becaina.
L'hora nona.
Ser un somnia truites.
Somniar despert.
Tenir el son prim.
Tenir un malson.

Comparança

Dormir com un liró (com un soc; com una marmota; com un angelet)

Endevinalles

Sóc mata i no sóc planta,
tinc l'as i no sóc carta
i el pobre que no em té
us dic que no descansa.
(El matalàs)

La tinc quan vull dormir,
la tinc quan sóc cansat,
per això hi vaig aviat
al llit quan és de nit.
(La son)

Tant de dia com de nit
sempre em trobaràs al llit,
ja cal que em tractis ben bé
que haig de ser el teu conseller.
(El coixí)

Sempre de viatge,
sense maleta ni bastó
que de vegades sembla un formatge
i d'altres una tallada de meló.
(La lluna)

Mentre dorms, jo treballo,
tan prompte faig com desfaig.
Et faig pobre, ric et faig,
canto, ploro, ric i ballo.
(El somni)

Tinc peus sense ser persona,
tampoc sóc cap animal,
de dia sempre reposo,
i de nit faig el meu treball.
(El llit)

Dona trista i reposada
que va vestida de dol;
dels dolents és estimada
i marxa quan surt el sol.
(La nit)

Sóc mà i no tinc dits
i escalfo grans i petits;
al llit em trobaràs
i amb mi tu et taparàs.
(La manta)

Sóc prim i força llarg
i sempre vaig acompanyat;
quan tu et poses a dormir,
cara a cara et veus amb mi.
(El llençol)

Poemes populars

El meu petit té son,
el ficaré al bressol:
dormirà tota la nit
content com un rossinyol.

Son, soneta, vine aquí,
a la vora del coixí.
Quan la soneta vindrà
en / la (nom del nen o nena) s'adormirà.

La xica s'adormirà,
la xica farà noneta,
sa mare (o son pare) la bressarà
cantant-li una cançoneta.

La son ve de Peralada
per fer dormir la mainada.
La son ve de Perelló
per fer-la dormir millor.

El meu nen es vol dormir,
però la son no és arribada;
hauré de pujar al terrat
i baixar-la per l'escala.

Sant Martí, feu-lo dormir,
sant Joan, feu-lo ben gran,
santa Tecla de Tarragona,
feu-lo dormir una estona.

Poemes d'autor

Et cantaré un bres amb la veu més dolça
i quan ja t'adormis et besaré el front.
Després, de puntetes, tancaré la porta
perquè no et desvetllin els sorolls del món.
(Joana Raspall. Fragment del seu poema
"Non-non de Nadal")

A l'escola del plor
ensenyen a la llàgrima
a cantar una cançó de bressol
en els ulls dels nadons.
(Ronny Someck. Fragment del seu poema
"L'informe del fiscal de llàgrimes")

El dia que vas néixer
els obrers de la felicitat
s'escalfaven les mans
davant del foc encès,
amb el llumí de la teva vida.
(Ronny Someck. Fragment del seu poema
"Poema per a una nena que ja ha nascut")

EL TEMPS ATMOSFÈRIC

Comparances

Córrer com el vent.
Fred com el gel.
Xiular com el vent.
Passar com un llamp.
Alegre com un dia de sol.
Més llimat que el vent.
Matiner com el sol.

Dites populars

A mal temps, bona cara.
Fruita del temps.
Quin temps que fa.
Bon vent ve, bon vent se'n va.
Bon vent i barca nova.
Lluna blanca, el bon temps canta.
Cel rogent, pluja o vent.
Trons al matí vent a desdir.
Nit de núvols, dia serè.
Pluja menuda cap gota perduda.
Cada gota de pluja fa el seu fang.
A mi si que re m'hi fa si fa sol o si no en fa
És tard i vol ploure i la mula no es vol moure.
Cel empedrat, camp mullat.
No estar mai quiet, com la barca del mal temps.
Plou a bots i barrals.
Quan hi ha pluja i sol, l'arc surt a fer un volt.
Quan no fa sol de migdia, núvols tot el dia.
Lluna grogosa, aigua abundosa.

Embarbussaments

El cel està ennuvolat, qui el desennuolarà? El desennuolador
que el desennuoli bon desennuolador serà.
La boira boirina boirosa es veu molt borrosa.
De ploure prou que plou però plou poc.
Plou poc però pel poc que plou, plou prou

Endevinalles populars

La pluja

Què és allò que espanta tant
que tothom en fuig a l'instant?

El fred

Corre molt i no el veus gens
i et molesta quan el tens.

El sol

Què és allò que tothom pren
i ningú no s'emporta?

El vent

Volo sense ales, camino sense peus
et toco la cara però tu no em veus.

El núvol

Un llençol apedaçat que cap
punta d'agulla no l'ha tocat.

La neu

Una cosa blanca, blanca
que s'agafa i no s'aguanta.

L'arc de sant Martí

Set colors he agafat
i sempre estic corbat.

El paraigües

No sóc bolet ni cargol
però la pluja em fa sortir a fer un volt.

Palíndroms

Ara ve neu que nevarà.
Ara ni amaina ni amainarà

Poemes populars

Veure el vent despullar plàtans
sense motiu ja és un calfred
i si ens atrapa al vespre un xàfec,
sota els balcons plora el barret.

En llevar-se aquest matí
hi havia sol i pluja fina,
s'enlairava la gavina
a tocar l'arc de sant Martí.

Poemes d'autor

L'arc de sant Martí
Autora: Sylvie Vincent

Set colors tinc a la pell
i tinc el sol al meu clatell,
quan la pluja va al davant
és tot l'arc que es va mostrant.

La neu

Autor: Toni Giménez

Un més de fred, un molt de gel,
un més de glaç, un més de tou,
un molt de bell, un molt d'abric.

El vent

Autor: Toni Giménez

Un més de fresc, un menys de set,
un més de buf, un molt d'abric,
un poc de mal, un molt de pols.

La contaminació

Autor: Toni Giménez

Un molt de fum, un més de gas,
un menys de bosc, un molt de mort,
un molt de brut, un menys de verd.

Frases fetes populars

A punta de sol.
Això no em fa ni fred ni calor.
Plou sobre mullat.
Mai plou al gust de tothom.
Fa un fred que pela.
Quina rasca!
Trencar el gel.
Ser un cap de trons.
Escampar la boira.
Anar contra vent i marea.
Com si sentís ploure.
Curull de neu.
Tenir el cap als núvols.
Caigué un xàfec tant fort que les formigues hi nedaven.

Frases

Fa uns trons tan esquerdats que no anuncien res de bo.
Fa un temps de mal ull i mala cara.

LA CASA

Dites

Bona casa, bona brasa.
Hostes vingueren que de casa ens tragueren.

Endevinalles populars

La casa

Tinc parets i una teulada,
dono abríc sense parar,
per boca tinc una entrada
i finestres per mirar.

Les teules

Unes de panxa,
altres d'esquena,
aguanten sempre
sol i serena.

La porta

Va i ve i no es mou d'on és.

La xemeneia

Sóc més alta que un gegant
i em passo el dia fumant.

L'escala

Per ella pugues, per ella baixes
i la trobes a totes les cases.

La clau

Petita com una rata
i com un lleó et guarda la casa.

L'estora

A la casa que joestic
sóc de tothom trepitjada,
a l'hivern faig bon servei
i a l'estiuestic guardada.

El llit

No sóc bèstia ni persona
però tinc peus i tinc cap,
el metge també em ve a veure
encara que no estigui malalt.

La paret

Sóc molsuda, forta i muda,
defenso fred i calor
i sense tenir orelles
escolto secrets molt forts.

La finestra

M'obro i tanco, claror dono,
guardadora sóc de flors
i serveixo a molts promesos
per parlar de llurs amors.

El drap de la pols

Ningú no és més net que jo
però ningú no em fa cap petó.

Endevinalles de l'autor

L'escombra

Deixo el terra sempre net,
encara que també mullat.
Pel pal m'has d'agafar
i a bon ritme fer-me anar.

La fregona

Sóc un pal que duu perruca
i pel terra em fan anar;
ben sucats dins la galleda
si tu em vols fer funcionar.

Embarbussament popular

Casa, caseta, cosa, coqueta, cara, careta.

Frases fetes

Cada casa és un món.
Començar la casa per la teulada.

Poema d'autor

Jo tinc una caseta (fragment)
Autor: Ramon Folch i Camarasa

Jo tinc una caseta
xica, bonica i clara
on visc en companyia
del pare i de la mare.

ELS MESOS / L'ANY / EL CALENDARI

Endevinalles populars

L'any

És un arbre amb dotze branques,
cada branca un niu compon,
cada niu té set ocells
i cada ocell té el seu nom.

El mes

Sóc fill d'un vell mil·lenari
i tinc onze germans més,
si busques al calendari.

Dites populars

Gener és el mes primer.
Febrer, febreret el mes més curtet.
Març, marcer, el mes tercer.
Abril, roses mil.
Maig arribat, un jardí a cada prat.
Juny, la falç al puny.
Juliol, l'amo del sol
Agost, figues i most.
Setembre se'n duu els ponts o eixuga les fonts.
Octubre finit, mor la mosca i el mosquit.
Novembre ja ve: abriga't bé!
Desembre, gelades i sopes escaldades.

Embarbussaments de l'autor

M'estimo molts més mesos mentre m'ho mantinguis.

Any de paranys amb guanys castanys.

Frases fetes populars

Fer l'agost.
Tal dia farà un any.
Per anys que passin.
Anys ha.
Treure's anys del damunt.
L'any de la Maria Castanya.
L'any de la picor (va ser el 1470).
L'any de la Quica.
L'any tirurany.
Durar de Pasqua a Rams.
Any nou, vida nova.

Poemes populars

Trenta dies té novembre
com l'abril, el juny i el setembre,
de vint-i-vuit només un
i la resta trenta-un.

Gener ens portarà neus,
febrer serà variable,
pel març bufaran vents
i abril serà agradable.
Pel maig hi haurà floració,
pel juny alguna tronada,
pel juliol farà calor
i per l'agost forta secada.
Setembre serà mig sec
i octubre mig mullat,
novembre ens portarà fred
i desembre el temps glaçat.

Per Nadal un pas de pardal,
Per sant Esteve un pas de llebre,
Per any nou un pas de bou,
Per Reis un pas de vells,
Per sant Julià un pas de ca,
Per sant Antoni un pas de dimoni,
Per sant Sebastià un pas de milà,
Per santa Agnès una hora més,
Per la Candelera una hora entera,
Per santa Maria una hora i mitja més cada dia,
Per sant Blai un pas de cavall,
Per sant Maties són iguals les nits i els dies,
Per sant Joan el dia més gran,
Per sant Pere el dia enrere,
Per la mare de Déu d'agost a les set ja és fosc,
Per sant Narcís de sis en sis,
Passat Tots Sants els dies són germans.

Altres

Auca del calendari
Autoria: Popular/Toni Giménez

Pel gener fa un fred que glaça,
esquiament hi ha qui se'l passa.

El febrer duu Carnaval:
la disfressa és el que val.

El març ens porta els vents
i el fred fa petar les dents.

Per l'abril, la primavera
fa que el fred ja quedi enrere.

El maig arriba florit,
ja podem sortir a la nit.

Pel juny el dia és tan clar
que ens permet anar a passejar.

Pel juliol, l'amo del sol,
cadascú vesteix com vol.

A l'agost, amb la calor,
cal un barret protector.

El setembre ben mullat,
els camps deixa ben regats.

A l'octubre els camps sembrats
queden nets i pentinats.

El novembre ens vol fer por
amb les boires de tardor.

I el desembre, amb el Nadal,
fa que arribem al final.

Calendari de festes tradicionals i populars

Gener

1. Any Nou. Dinar familiar. Concert d'any Nou.
5. Cavalcada. Fanalets, fogueres. Lliurament de cartes.
6. Reis. Joguines, regals. Festa familiar. Tortell amb dues sorpreses (fava i rei). Carbó, llaminadures de xocolata.
17. Sant Antoni. Els Tres Tombs (sant Antoni va fer un llarg camí amb la mula per anar fins a una ermita, quan hi va arribar, l'animal va donar tres voltes a l'ermita i es va morir). Benediccions d'animals. Tortell (que té significat de pobresa). Caramels. La veu popular diu:

Sant Antoni, toni, toni, sant Antoni del porquet
que a les velles fa carasses i a les joves fa l'ullet.

Sant Antoni va pel mar, tocant una campaneta;
tots els peixos en sentir-la li salten dins la barqueta.

Diada de Menorca. Setmana dels tres barbuts (la més freda de l'any; sant Antoni, sant Pau, sant Maür)

30. Diada de la pau.

Febrer

2. La Candelera. Es desmunta el pessebre. Si la Candelera plora (plou) l'hivern és fora; si la Candelera riu (fa bon dia) l'hivern és viu.

Sense data exacta. Festa de l'arbre.

14. Dia dels enamorats. Regals. Pastís. Bombons.

Carnestoltes:

Dijous Gras. Truites; botifarra d'ou; coca de llardons.

Divendres: pregó.

Dissabte i diumenge de Carnaval: Disfresses, rues, carrosses, concursos.

Dilluns: es penja la Vella Quaresma, aquesta nina amb set cames que representen les set setmanes que falten fins el dilluns de Pasqua en què es menja la mona. Cada dilluns se li treu una cama.

Dimarts: judici i cremada del Carnestoltes.

Dimecres de cendra: enterrament de la sardina.

Març

Sant Medir. Rues i caramels. Sant Medir ja és aquí: caramels a desdir!
19. Sant Josep. Dia del pare. Crema, melindros. Falles al País Valencià.
Diumenge de Rams. Palmes, palmons. Confits.
Setmana santa: processons, les passions, via crucis, armats.
Divendres sant. Els armats. Bunyols
Dissabte de glòria. Processons.
Diumenge de Resurrecció. Caramelles.
Dilluns de Pasqua (florida). Es menja la mona. Caramelles.

Abril

23. Sant Jordi. Patró de Catalunya. Llegenda de sant Jordi. Parades de roses i llibres. Dia d'enamorats. Jocs florals.
27. Mare de Déu de Montserrat. Patrona de Catalunya.
29. Diada Internacional de la Dansa.

Maig

1. Festa del Treball. Reivindicació social.
11. Sant Ponç. Patró dels herbolaris. Herbes, mels, melmelades, confitures, fruites en almívar, caramels.
Fires de l'Ascensió.
15. Sant Isidre. Patró dels pagesos. Fires agràries.

Juny

Corpus. Catifes de flors. Enramades. L'ou com balla. La Patum de Berga.
Pasqua florida (50 dies després de Pasqua florida)
Festes de fi de curs.
21. Diada Internacional de la Música.
23. Revetlla de sant Joan. Fogueres. Petards. Coques. Festa del solstici d'estiu.
24. Sant Joan. Festa nacional dels Països Catalans.
28. Revetlla de sant Pere.
29. Sant Pere.

Juliol

10. Sant Cristòfol. Patró dels conductors. Benedicció de cotxes. Tortell.
16. Mare de Déu del Carme. Patrona dels pescadors.

Agost

Festes majors arreu.
15. La Mare de Déu d'agost.

Setembre

La verema.
11. Diada nacional de Catalunya. Actes socials.
24. Festes de la Mercè (festa major de Barcelona)

Octubre

Era el mes ideal per tallar fusta perquè no es corqui (lluna vella) i buscar pous i trobar fonts.
9. Diada del País Valencià.
31. Tots Sants. Castanyades. Castanyes (que en la seva època eren l'equivalent a la patata abans que aquest tubèrcul fos introduït a Europa), moniatos, panellets (que antigament eren els padrins els que els regalaven). Nit de bruixes, terror, disfresses. Halloween.
Novembre.
1. Fidels difunts. Visites als cementiris.
11. Estiuet de sant Martí.
22. Santa Cecília, patrona dels músics.

Desembre

1. Encetem el calendari d'advent. L'advent fa referència a l'adveniment del naixement de Jesús
6. Sant Nicolau. Patró dels infants. Inici del cicle nadalenc. Nino de l'advent (amb quatre braços que representen els quatre diumenges abans de Nadal que es van

traient i que la Nit de Nadal, en tornar de la missa del Gall se li tallava l'últim i es tirava al foc). Dia del bisbetó a Montserrat.

13. Santa Llúcia. Fires de pessebres. Fer el pessebre, decorar l'arbre i la llar. De Santa Llúcia a Nadal, dotze dies tal com cal.

21. Sant Tomàs. El dia més curt i la nit més llarga. Comença l'hivern.

24. Sopar de Nadal. Missa del gall. Penjar en Fumera. Para Noël.

25. Nadal. Dinar de Nadal. Caga tió. Festa familiar.

26. Sant Esteve. Els Pastorets. Festa de parents i amics.

28. Els sants innocents. Innocentades i llufes.

30. L'home de les orelles.

31. L'home dels nassos. Sant Silvestre. Diada de Mallorca.

L'HIVERN

Dites

A l'hivern boirina i la neu per veïna.
A l'hivern bona sopa i llit calent.
A l'hivern el millor amic és un abric.

Endevinalles populars

L'hivern

Al davant de l'estufa
estic ben arrupidet,
em poso una bufanda,
que és el temps que fa més fred.

El fred

A l'hivern, que és quan tinc vida,
ningú no em vol al costat seu
i a l'estiu que mort em quedo
tothom va darrere meu.

La boira

El sol la vida em donà
i el em sol acabar.
Faig a la gent admirar
i, encara que l'aigua em formà,
a l'aire me'n torno a anar.

El braser

Enmig de l'hivern et busco
perquè em donis escalfor
i a l'estiu molt et menyspreu-ho
i et faig jaure en un racó.

El ninot de neu

A la neu dorm a peu dret,
sense queixar-se del fred.
Amb volves de neu el faràs
i sempre a fora el tindràs.

La neu

Una cosa blanca, blanca
que s'agafa i no s'aguanta,
que per lliscar va molt bé
i per esquiar també.

Els guants

Tinc cinc habitacions,
cada una amb llogater.
Tots hi estan ben calentons
a l'hivern, quan fred sol fer.

Embarbussaments populars

Fixa't Frederic fredolic que a fora fa fred.
Si hi ha neu no hi aneu.
Ni el ninot de neu no té nas però és de neu.
L'hivern hiverna en un hivernacle.

Frase feta popular

Fa un fred que pela.

Poemes populars

L'hivern durà mantell blanc
a les altes serralades
i el sol d'or revifarà
les planures emboirades.

El gener portarà neus,
el febrer serà variable,
pel març bufaran vents forts
Ii l'abril serà agradable.

Quan sóc al llit
només trec el nas
i li dic al fred:
no m'atraparàs!

Ai, quin fred que fa,
ai, quina gebrada,
tothom porta guants,
gorres i bufandes.

Poema de l'autor

Posa't l'abric
Autor: Toni Giménez

Posa't l'abric
i vés ben tapat:
no vull esternuts,
tampoc refredats.

Audicions

L'hivern de Haydn; l'hivern de Vivaldi.

NADAL

Festa solar: solstici d'hivern; amb el cristianisme fa un canvi de sentit.
Corones; centres de taula; Pare Noël; Felicitacions; Amic invisible; Nadales; Rifés.
Cap d'any: color vermell, raïm, campanades.

Dites

De santa Llúcia a Nadal, tretze dies tal com cal.
Si per Nadal fa lluna blanca posa al llit una altra manta.
De Nadal a Carnestoltes, set setmanes desimboltes.
Per Nadal cada ovella al seu corral.
Per Nadal a casa i a prop de la brasa.
Per Nadal qui res no estrena, res no val.
Per Nadal i sant Esteve, cadascú a casa seva.
Les dolçaines de Nadal solen dur mal de queixal.
El Pare Noël ha arribat i moltes coses ha portat.

Endevinalles

L'arbre de Nadal

A dintre de casa et posem
i entre tots et decorem.

La carta als Reis Mags

Un correu tan especial
que només el recull el patge reial.

Els Reigs Mags

Vénen amb tres camells
i porten regals i presents.

El tortell

Sóc rodó, molt ben guarnit
i de massapà farcit,
compte a clavar-me queixalada
perquè porto fava amagada.

Endevinalla de l'autor

El tortell

Tort és ell.

Poemes de l'autor

És temps de vacances, a fora fa fred
Autor: Toni Giménez

És temps de vacances, a fora fa fred,
hem fet el pessebre i l'arbre ben dret.
Diguem-ho cantant, cantem-ho ben alt:
passeu bones festes, passeu bon Nadal!

Els Reis ja s'albiren
Autor: Toni Giménez

Els Reis ja s'albiren,
tots tres caminant;
els dono la carta,
vejam que em duran!

M'agrada que arribi Nadal
Autor: Toni Giménez

M'agrada que arribi Nadal
perquè m'ho passo molt bé,
muntem el pessebre com cal,
guarneixo el meu arbre també.

Es crea un ambient familiar,
mengem escudella i torrons,
xerrem ben a prop de la llar
i fem xerinola amb cançons.

Cançó de Nadal
Autors: Francesc Bofill, Antoni Puig, Cesc Serrat

L'escola és tancada,
hi ha llum al carrer,
la senyora Pepa
saluda al carter:
— Que tingui bon dia,
avui és Nadal!
No té una carteta,
no té una postal?
— Li dono una carta
del seu fill Pasqual
que des de Suïssa
li diu: "Bon Nadal!".
Estigui contenta,
Jesús ha nascut;
per dur-nos la joia
al món ha vingut.

Poemes populars de Nadal

Alegra't panxeta
que Nadal ja ve;
menjarem sopeta
i neules també.

Ja ha arribat Nadal
amb tota l'alegria,
menjarem torrons
amb tota la família.

Per no fer-vos esperar
us diré paraules llestes:
és Nadal, bones festes!

Cicle nadalenc

Desembre

6. Sant Nicolau. Patró dels infants. Inici del cicle nadalenc. Calendari d'advent. Dia del bisbetó a Montserrat.
13. Santa Llúcia. Patrona de modistes i estudiants. Fires de pessebres.
21. Sant Tomàs. El dia més curt i la nit més llarga. Comença l'hivern.
24. Sopar de Nadal. Missa del gall. Penjar En Fumera (ninot de paper amb set ulls, quatre al davant i tres al darrere que es penjava a les xemeneies i vigilava com es porten els nens i nenes i els ho diu als Reis mags). Pare Nöel (Santa Claus).
25. Nadal. Dinar de Nadal. Caga tió. Concerts de nades.
26. Sant Esteve. Els Pastorets. Festa de parents i amics.
28. Els sants innocents (en record dels nens innocents que matà Herodes). Innocentades i llufes.
30. L'home de les orelles.
31. L'home dels nassos. Sant Silvestre. Diada de Mallorca. Cap d'any: menjar dotze grans de raïm al toc de les dotze campanades (ho van inventar uns viticultors d'Elx el 1901); roba vermella; desitjos; xocolata amb xurros.

Gener

1. Any Nou. Dinar familiar. Concert d'any Nou. La veu popular diu que el que hom fa aquest dia es repeteix al llarg de tot l'any.
5. Cavalcada. Fanalets, fogueres. Lliurament de cartes.
6. Reis. Juguines, regals. Festa familiar. Tortell amb dues sorpreses (fava i rei). Carbó, llaminadures de xocolata.

Audicions

El passeig del trineu de Mozart; El Messies de Händel; Simfonia de les juguines de Haydn; El racó dels nens de Debussy.

Els Reis Mags

L'evangeli de sant Mateu no diu que fossin reis ni que fossin mags, parla d'uns savis d'Orient. Fins i tot hi ha pintures a Roma en què n'apareixen quatre i fins i tot a Amèrica i Síria la tradició parla de dotze. Els presents sí que eren tres: encens (per l'adoració a Déu), or (símbol de la llum del sol) i mirra (resina per untar els cadàvers). Així, doncs, Jesús és reconegut com a déu, com a rei i com a home. El bou significa la puresa del poble jueu així com tenir els ulls ben oberts. La mula simbolitza la impuresa dels pagans i tenir les orelles dretes, amatents.

LA PRIMAVERA

Dites populars

La primavera la sang altera.
Temps de floretes, temps d'amoretetes.

Poemes populars

Ja ha arribat la primavera
que ens durà colors i olors;
tots els camps, els prats i eres
s'engalanen com senyors.

Ara vindrà el mes de maig, regalada primavera,
floriran totes les flors, els clavells i les roselles.

Vine, sol, solet, fes-me fora el fred
que ja és primavera i canten ocellets.

Matinades en són fresques, mes de març i mes d'abril;
me'n vaig a collir floretes a la voreta del riu.

Canta el rossinyol, canta la cadenera,
també canta la puput perquè és temps de primavera.

Adéu-siau fred i gelera que l'hivern ha de marxar;
benvinguda primavera que les flors has de portar.

Embarbussaments

Al maig vaig boig al puig del mig ja que veig el gaig lleig
enmig d'un raig de sol roig.

Les flors i floretes floreixen perquè si no florissin
no tindríem ni flors ni floretes florides.

Endevinalles populars

La primavera

Quan arriba aquesta estació, floreixo.

La flor

Sóc molt presumida
i m'agrada fer olor;
vaig mol ben vestida
i tinc més d'un color.

L'abella

Mig groga i mig negre,
vaig de flor en flor;
si molt em molestes
et clavo el fibló.

LA TARDOR

Comença el curs escolar. Les fulles canvien de color i cauen. Bolets.
Es llaura la terra. Pluges i aiguats. Els primers refredats.

Dites populars

A la tardor ni fred ni calor.
La tardor porta la tristor.

Endevinalles populars

La fulla

Visc a dalt dels arbres
i deixo el temps,
després caic a terra
i si em xafes em sents.

El cargol

Sense cap pressa
pujo les muntanyes
i si em cantes una cançó
t'ensenyaré les banyes.

El bolet

Enmig de les herbes
jo trec el capet
i si t'hi fixes bé
trobaràs un...

Embarbussament popular

El meu pare poda parres i el seu pare parres podava.

Embarbussaments de l'autor

Sis ceps secs i set soques seques.
Tarda de tardor no tarda ni triga tant a tenir fosc.

Endevinalla de l'autor

El cargol

Puja paret amunt
amb la caseta al damunt.

Poemes populars

Serà bona la tardor
amb pluges no escadusseres
que al camp porten saó,
omplint torrents i rieres.

Quan ve la tardor
se'n va l'oreneta,
no li dic adéu,
sinó a reveure.

En senalla ben tapada
amb un tros brut de llençol
porten les dones castanyes
dient: calentes, qui en vol?

La tardor arriba
i el fred ja se sent,
les fulles són seques,
se les emporta el vent.

L'ESTIU

Dites

A l'estiu tot reviu.
A l'estiu tota cuca viu.
A l'estiu, a les nits, fan la guitza els mosquits.

Embarbussament popular

Veniu, veniu a l'estiu que tots els ocellets fan piu-piu en el niu.

Embarbussaments de l'autor

Fes foc i fia't força tant del fum com de la ferum.
Xiques i xicots s'esquitxen amb xeringues xopes que xumen orxata.

Endevinalles populars

El mosquit

Sóc petit i entremaliat i, si bades, ja t'he picat.

El sol

Què és allò que tothom pren i ningú no s'emporta?

L'ombra

Per més que em vinguis darrere
mai no em podràs atrapar
i quan vulguis retirar-te
sempre t'hauré d'empaitar.

El foc

Fregant neix, bufant creix
i si el tapes és ben mort;
pot fer mal per tot arreu
destrossant a dret i a tort.

Endevinalles de l'autor

El mar

Ones vénen, ones van i per tu jo vaig nedant.

El gelat

Ben gustós i acolorit,
tots em llepen, grans i xics,
i si al sol em vols posar
ben desfet em trobaràs.

La síndria

Per fora duc vestit verd,
per dintre vaig vermella,
i tothom ja va llançant
els pinyols de color negre.

Poemes populars

L'estiu serà prou calent
perquè les fruites madurin,
es tornin grocs els rostolls
i les tempestes no durin.

Quan la merla canta,
la grava li diu:
- Atipeu-vos, comare,
que ja ha arribat l'estiu.

Poemes de l'autor

A la platja, a fer castells
Autor: Toni Giménez

A la platja, a fer castells,
vora el mar i les onades,
tot prenent el sol i el vent
amb galledes i també amb pales.

Per sant Joan ve la mainada
Autor: Toni Giménez

Per sant Joan ve la mainada
recollint els trastos vells;
cremaran a les fogueres,
remullades amb garbells.

Audicions

Somni d'una nit d'estiu de Felix Mendelssohn.

ELS ANIMALS

Objectes i subjectes amb nom d'animal

Aranya: llum de sostre.
Camell: persona que ven droga al detall.
Canari: habitant de les illes Canàries.
Cangur: persona que treballa cuidant criatures.
Cargol: peça de ferro similar al clau; escala de cargol.
Cavallet: peça de fusta per posar-hi les teles per a pintar.
Eruga: cinta metàl·lica que porten certs vehicles enlloc de rodes.
Dent de lleó: herba medicinal.
Escarabat: model de cotxe de la marca Volkswagen.
Esquirol: persona que no participa d'una vaga.
Pota de gall: arrugues que es formen en les commissures exteriors dels ulls.
Gat: aparell mecànic que serveix per aixecar objectes molt pesants a poca altura.
Girafa: suport metàl·lic en forma de braç que es fa servir per apropar un micròfon o una càmera.
Goril·la: persona que fa de vigilant en certs llocs públics o de guardaespalles de personatges importants o famosos.
Gralla: instrument musical de vent.
Granota: vestit de feina d'una sola peça emprat en algunes professions.
Mona: la de Pasqua.
Periquito: soci o simpatitzant del Reial Club Esportiu Espanyol de futbol.
Pas zebra: pas de vianants.
Pop: goma elàstica amb un ganxo metàl·lic a cada extrem que es fa servir habitualment per fermar l'equipatge sobre les baques dels automòbils; atracció de fira.
Ratolí: estri dels ordinadors que permet actuar sobre la pantalla.
Toro: vehicle de càrrega i descàrrega en magatzems i naus industrials.
Truita: menjar elaborat amb ous batuts i fregit.
Ull de bou: tipus de finestra arrodonida.
Ull de peix: objectiu gran angular de les càmeres fotogràfiques.
Ull de poll: durícia que es forma als peus.

Comparances

Mullat com un ànec.
Atapeïts com sardines.
Sec com un bacallà.
Impulsiu com un cavall.
Curt com una cua de conill.
Negre com un corb.
Arrupit com un pollet.
Lleuger com una daina.
Belluguet com un esquirol.
Espavilat com un estornell.
Fidel com un gos.
Lliure com un gos sense collar.
Llest com una guineu.
Àgil com una llebre.
Ferotge com un lleó.
Solitari com una òliba.
Mullat com un peix.
Alt com una girafa.
Brut com un porc.
Canviar com un camaleó.

Més viu i sorneguer que un esquirol.
Córrer com una llebre.
Dòcil com un xai.
Tendre com un ós.
Fer el pallasso com una mona.
Fort com un toro.
Lent com una tortuga.
Perspicaç com una àguila.
Petit com un mosquit.
Presumit com un gall.
Traïdor com una serp.
Estalviador com una formiga.
Enjogassat com un cadell.
Caure com mosques.
Pelat com una rata.
Prim com una anguila.
Estar com peix a l'aigua.
Fruir com un vedell.
Estar com una cabra.
Anar com formigues.
Anar com sardines.
Dormir com un liró.
Estar sol com un mussol.
Estar com gat i gos.
Avorrit-se com una ostra.
Arrapar-se com una paparra.
Cantar com una calàndria.
Ser de color de gos com fuig.
Feixuc com un ase.
Tossut com un marrà.
Xerraire com una cotorra.
Carregat com un ruc.
Gras com un teixó.
Trist com un mussol.
El peix gros es menja el petit.
Afluixar la mosca.
Amb la cua entre cames.
Atrexit com un gall.
Boig com una cabra.
Ser tossut com una mula.
Jeure com un gos.
Saltar com un cangur.
Tenir set vides com els gats.
Fosc com una gola de llop.
Menjar com un lleó.
Brut com un porc.
Pentinat com un gat.
Alt com una girafa.
Més content (estarrufat) que un gos amb un os.
Arrossegat-se com un peix.
Llest com una mostela.
Més moix que un gat moll.
Mandrós com una tortuga.
Els pensaments eren com una serp que es mossega la cua i no para de girar.
Més lladre que una garsa.
Córrer com una daina.
Content com una alosa de garriga.

Sorollós com un safareig de granotes i gripaus.

Frases fetes populars

A vista d'ocell.
A collibè.
I un be negre!
A cavall de...
Quan les gallines treguin les dents.
Ser una gallina mullada.
Llàgrimes de cocodril.
Ser quatre gats.
Temps de vaques magres.
Temps de vaques grasses.
Fer com el cavall d'en Patroc que corre molt i avança poc.
Cap de be!
Com el gos de l'hortalà que ni menja ni deixa menjar.
Com el gos d'en Puig que quan el crides fuig.
Com la vaca de la Margalida que fa la llet aigualida.
Com l'ase d'en Móra que de tot s'enamora.
Anar a dormir d'hora com les gallines.
Donar garsa per perdiu.
Donar gat per llebre.
Fer l'ànec.
Fer l'animal.
No dir ni ase ni bèstia.
Ser l'ase dels cops.
Tallar el bacallà.
Ser un tros d'ase.
Fer el borinot.
Agafar el bou per les banyes.
Anar a pas de bou
Anar a pas de tortuga.
Passar l'arada davant dels bous.
Canviar l'aigua del canari.
Ser una olla de grills.
Ser el cavall de batalla.
Ser un cavall desfermat.
Fer volar coloms.
Fer el corcó.
Matar el cuc.
Tenir llengua d'escorpí.
No cantar-se ni gall ni gallina.
Posar la pell de gallina.
Ser una gata maula.
Ser un orgue de gats.
Lligar els gossos amb llonganisses.
Alçar la llebre.
Ser de la pell del llop.
Fúmer-se de lloros.
Ser un mico d'imitació.
Agafar una mona.
Afluixar la mosca.
No fer mal ni a una mosca.
No sentir-se ni una mosca.
Quina mosca t'ha picat?
Ser una mosca morta.

Tenir la mosca al nas.
Ser un ocell de mal averany.
Ser un ocell de primera volada.
Ser un cap de pardals.
Ser un lloro de repetició.
No siguis lluç!
Tots som pops.
Estar peix.
Ser peix al cove.
Ser un peix gros.
Dir el nom del porc.
Fer la rateta.
Ser una rata de biblioteca.
Ser una sangonera.
Ser una vaca sagrada.
Ser un capsigrany (el capsigrany és un ocell)
Ser un gallina.
Ser un gamarús (el gamarús és un ocell de presa nocturn)
Fugir com un conill.
Rentar-se com un gat.
Ser un gat vell.
Presumit com un gall.
Buscar els tres peus al gat.
Per a ell va el pollastre.
Posar-se "gallitu".
Alçar la cresta.
I un be negre amb potes rosses.
Aquí hi ha gat amagat.
Ser una cabra boja.
A cada porc li ve el seu sant Martí.
Tenir l'aigua al coll.
No siguis lluç.
Tots som pops.
Ni cuca ni moixó.
Canviar l'aigua del canari.
El gall estava estarrufat i feia el pont.

Endevinalles populars

La balena

Recorro mars i oceans,
llanço raigs d'aigua amunt
i quan menys jo me l'espero,
em claven l'arpó al damunt.

El cavall

Ben alt i gran el voldria,
i a sobre jo pujaria,
ben dret voldria que anés,
mentre a terra no em tirés.

La cigonya

Sóc una au molt grossa
que dormo als campanars,
m'aguanto sobre una pota,
però de caure, no caic pas.

El cuc

Tinc el cos molt allargat
i visc al jardí;
acabar a la panxa del peix
és el meu dissortat destí.

L'elefant

Tinc ullals i una gran trompa,
de les rates jo m'espanto,
les orelles em fan ombra
i amb quatre potes m'aguanto.

El gall

Fa quic, quiri, quic
i duu barretina;
canta de valent
quan comença el dia.

La granota

Vaig al gra i dono la nota.

El grill

És petit, petit,
no té cap moneda
i diu que és ric, ric.

El mico / La mona

Els plàtans em menjo
i per la cua em penjo.

El poll

Qui és l'animal que té sempre els peus al cap?

El pollet

La gallina fa cloc-cloc,
el gall fa quic, quiri, quic,
jo que sóc el caganiu
sols em deixen fer el piu-piu.

El porc

M'atipo i m'engreixo
fins que estic ben rodó
i a tothom agrado
tot i fent pudor.

L'ànec

Sóc una au, però visc a l'aigua,
i tant si em pregunten com no,
amb el cap vaig dient que si
i amb la cua dient que no.

La marieta

Taques negres a l'esquena
i vestit color vermell,
dues ales juganeres
per volar com un ocell.

La gallina

Endevina, endevinalla,
quin és l'animal que pon a la palla?

El gall

Quin és l'animal tibat
que porta la barretina al cap.

L'ovella

Del meu vestit em vesteixen,
també sóc bona per menjar
i xics i grans em passegen
per la muntanya i el pla.

El gat

Cua llarga,
bigotis fins,
sóc qui espanta
els ratolins.

El gos

Sigui gran o bé el petit,
de la casa sóc guardià,
si t'acostes molt a mi
puc abordar o bé jugar.

El llop

Sóc l'enemic del pastor
i li robo el bo i millor.

Endevinalles de l'autor

El colom

Amèrica, qui et va descobrir?
Si ja has pensat en ell,
ja has pensat en mi.

El be

No faig mal a ningú,
més aviat faig el bé
i si tu em treus l'accent
ja sabràs qui puc ser.

La tortuga

És com una pedra que camina
i encara que mai no va nua,
tothom darrera d'ella fa cua.

Embarbussaments populars

Dins d'un plat corre un ca, cua tiessa, pota coixa i peu pla;
compta bé que set n'hi ha.

La bava del cargol, el cargol pica l'api, l'api pica el cargol,
entre cargol i api, api, col i cargol.

En Fabra té una cabra sobre cada arbre.

Un bou ros, pelós, tinyós, xaiós, ronyós, rascós, esgarrifós, espantallops i pollós.

El gros gos ros no vol només l'ós, vol també un bombó com jo.

L'ós menja l'os.

Em moco una mica, mico maco de la Meca.

Una gallina xica, tica, mica, camacurta i ballarica va tenir sis fills xics, tics, mics,
camacurts i ballarics. Si la gallina no hagués estat xica, tica, mica, camacurta i
ballarica, els seus fills no haurien estat xics, tics, mics, camacurts i ballarics.
Un poll ros té por d'un ós.

Un gall va anar al ball de la vall.

Un tigre, dos tigres, tres tigres trigaven a triar gra.

Una tortuga trista trenca tres trastos.

Una ovella, serella, merella, llanuda, llanada cap i decoronada ha criat un corder
serell, merell, llanut, llanat, cap i descoronat. Si l'ovella no hagués estat serella,
merella, llanuda, llanada, cap i descoronada, el corder no hauria estat serell,
merell, llanut, llanat, cap i descoronat.

Embarbussament de l'autor

Un ruc del Garraf rosega grans garrofes crues.

Dites populars

El burro sempre va al davant.

Quan el gall canta a deshora, pluja a la vora.

Gat negre porta sort.

Gos d'atura, la millor ajuda.

A l'ocellet no li toquis el niuet.

Quan plou i fa sol, passeja el cargol.

Granota, fica't al cove; gripau, fica't al cau.

D'un porc per més que faràs més de quatre pernils no en trauràs.

Animal com la guineu, de tan brut no en trobareu.

En aquest món de mones hi ha més bèsties que persones.

Llocs geogràfics amb nom animal

Cantallops; Gratallops; Montgat; Llagostera (encara que ve de *Lacustera* perquè hi havia un llac); Les Guilleries (guilles); L'Esquirol (sobrenom de santa Maria de Corcó), Corbera; Vall-llobera; Tornabous; Vacarisses.

Noms animals dels indis nord-americans

Àguila blanca; Toro assegut; Cavall boig...

Noms animals de persona

Lleó; Rossinyol; Milà; Colom; Abella; Bou; Oriol.

Poemes populars

Les cabretes

Les cabretes juntes
no tenen pas por,
reposen plegades
a dalt d'un turó.
Banyetes i barba,
el pèl ben curtet,
roseguen l'herbeta
i passen la set.

El lleó

Darrera la reixa
passeja el lleó
i juga a les cartes
amb el domador.

El cavall

El cavall és elegant
i no passa mai de moda,
per més que hom hagi inventat
nous vehicles amb roda.

Poemes d'autor

La tortuga

Autor: Josep Carner

Jo sóc la tortuga
i em diuen poruga
perquè sempre he dut,
en joia i en pena,
aquest gran escut
sobre l'esquena.

Jo tinc un gos

Autor: Joaquim Ruyra

Jo tinc un gos
finet i bellugós,
menut, minut,
espavilat i astut.

Ni l'ànec és soca

Autor: Miquel Desclot

Ni l'ànec és soca
que sembli una lloca
ni l'oca és tan oca
que arribi a tanoca.

Adéu, orenetes

Autor: Tomàs Garcés

Adéu, orenetes,
torneu l'any que ve,
la branca florida
traurà el cirerer.

Animals

Autor: Ricard Bonmatí

El gran ós és fredolic,
sempre porta un bon abric.
El pingüí va d'etiqueta,
no es vol treure la jaqueta.
La zebra té la fama
que no es treu mai el pijama.
I els homes despullats:
animals no disfressats.

Sóc un conill

Autor: Toni Giménez

Sóc un conill
que rosega pastanagues
i ja m'has vist prou
si tu no t'amagues.

El gos

Autor: Toni Giménez

Un molt de pèl, un més de dents,
un molt de viu, un molt de brau,
un més de llest, un molt d'amor.

Acudit

Avui ens han ensenyat una paraula nova en llengua estrangera,
li diu un cadell de gos a la seva mare.

- I quina paraula és?

- "Mèu!"

ALIMENTS / MENJAR

Endevinalles populars

La xocolata

Sóc molt moreneta,
rival de les confitures
i em veuràs moltes vegades
pel nas de les criatures.

La taronja

No sóc escarabat ni grill
però tinc molts fills
i tots són grills.

La gana

Quin és el cuc que es fica a la panxa?

El plàtan

Plata no sóc però ja t'he dit qui sóc.

La ceba

Al camp verdeja
coberta de vels verdosos,
aquell que plora per mi
és que a mi m'ha fet a trossos.

L'albergínia

Una senyora es passeja pel mercat
amb la cua verda i el vestit morat.

El melindro

Hi entro eixut,
hi prenc un bany
i en surto moll i degotant.

L'ou

Una capseta blanca que s'obre i no es tanca.

Poemes

Patates fregides

Autor: Toni Giménez

Les patates ben fregides
són d'allò més exquisit,
allargades, ben daurades,
a la boca i bon profit!

Si tens gana
Autor: Toni Giménez

Si tens gana, pren magrana
si no en tens, no mengis gens,
si en tens massa, et cal carabassa,
si en tens poca, pren compota,
si tens set, beu a galet.

Arròs a la cubana
Autor: Toni Giménez

Quan l'arròs va de viatge
a la Cuba dels tresors,
hi convida el senyor plàtan
i també a un ou ben gros.

Pa amb tomàquet
Autor: Toni Giménez

Per fer bon pa amb tomàquet
et cal pa de pagès,
li tires un raig d'oli,
segur que et farà el pes.

Sóc una tetera
Poema popular anglès

Sóc una tetera,
forta i resistent.
Aquí tinc la nansa
i aquí tinc el bec
i si tu m'inclines
et serveixo el te.

El pa
(Il pane)
Autor: Gianni Rodari

Si fos forner voldria coure un pa tan gran
que atipés tota la gent que passa fam.
Un pa més gran que el sol.
D'aquest pa tothom en podrà menjar:
a l'Índia, a Xile, els pobres, els vellets,
els infants i els ocellets.
Serà una data per aprendre de memòria:
Un dia sense fam! El dia més bonic de tota la història!

Pa amb xocolata
Autor: Toni Giménez

Un tros gran de xocolata
i una llesca de bon pa,
dues coses ben gustoses
per fer-te un bon berenar.

Pa amb oli i sucre
Autor: Toni Giménez

Una llesca de pa,
tota xopa d'oli,
tira-hi sucre pel damunt
i deixa que s'escoli.

Flam
Autor: Toni Giménez

Sigui d'ou o de vainilla,
no te'l mengis amb forquilla,
i si el flam ha tremolat
deixa el plat ben escurat.

Dites populars

Del plat a la boca ningú s'equivoca.
Qui menja sopes, se les pensa totes.
Gent jove, pa tou.
En el pot petit hi ha la bona confitura.
L'arròs fa el ventre gros.
Si vols agafar gana, menja magrana.
Un bon dinar fa de bon esperar.
Les coses clares i la xocolata espessa.
La menta, la gana augmenta.
El dinar reposat i el sopar passejat.
Amb una poma cada dia, el metge t'estalvies.
Si vols estar sa, fruita has de menjar.
A la taula i al llit al primer crit.
A la taula d'en Bernat qui no hi és, no hi és comptat.
On mengen dos, mengen tres.
El peix no fa greix.
Bona teca i bona cara a tothom agrada.
Els bunyols es mengen sols.
La carn fa carn i el vi fa sang.
Menjar olives per sopar fa somniar.
Menjar calent, bon aliment.
Sense menjar no es pot treballar.
Panses, nous i figues són bones amigues.
All en dejú, remei segur.
Terra sense fems no dona aliments.

Frases fetes populars

Fet una coca.
Es gira la truita.
Inventar la sopa d'all.
Fer botifarra.
Remenar les cireres.
Faltar-li un bull.
Raons de pa sucat amb oli.
Ser un tros de pa.
Amagar l'ou.
Ser un somnia truites.
A falta de pa, bones són coques.
Qui no té pa, moltes se'n pensa.
Menjar molt i pair bé.
Treure les castanyes del foc.
Fer la llesca.
Fer el préssec.
Guanyar-se les garrofes.
Tranquil·litat i bons aliments.
No ser ni carn ni peix.
Donar carabassa.
Menjar-se algú a petons.
Estar tocat del bolet.
Quedar-se fet una sopa.
A punt de caramel.
Ja hem begut oli.
S'ha acabat el bròquil!
Qui no té un all té una ceba.
Remenar les cireres.
Enfilar-se per la parra.
Això són figues d'un altre paner.
Prim com un fideu.
Són faves comptades.
Que si naps que si cols.
Al pa, pa i al vi, vi.
No vols caldo, dues tasses.
Agafar el rave per les fulles.
Que si un all que si una ceba.
Com el pa que es menja.
Un berenar de negres.
Amb cara de pa de ral.
Amb cara d'ensaïmada.
Ni carn ni peix.
Confitat-t'ho!
Ja veuràs el pa que hi donen.
Això és el pa de cada dia.
Menjar-se una cosa amb els ulls.
Em canten els budells.

Comparances populars

Aixafat com una pansa.
Amb el cor més petit que una avellana.
Atipar-se com un lladre.
Beure com una esponja.
Ballant com una closca d'ou.

Créixer com una mongetera.
Dolç com la mel.
Eixerit com un pèsol.
Estar com peix en el cove.
Estirat com un rave.
Fi com un tel de ceba.
Fondre's com la mantega.
Més bo que el pa de pessic.
Més dies que llonganisses.
Més llarg que un dia sense pa.
Més sa que una poma.
Més tou que una figa madura.
Negre com una móra.
Obrir uns ulls com unes taronges.
Ple com una nou.
Posar un cul com un tomàquet.
Posar-hi més pa que formatge.
Sa com un all.
Tan prim que sembla transparent.
Tenir la cara bruta com una olla de xocolater.
Una aigua més pura que un fontinyol de muntanya.

Embarbussaments populars

Dels codonys del meu codonyar vam collir codonys per fer el codonyat.
Duc pa sec al sac, m'assec on sóc i el suco amb suc.
El pare era a l'era amb la pera d'en Pere.
En Sebastià rosega la seva ceba.
Fan flam fent flaques floritures fluïdes.
La fada Flora fa una festa amb farina fina.
La mama de la Maria té molta mel i molt mató.
La reina de Castellbell va caure de clatell i el rei li va fer un tortell a la cuina del castell.
M'he esverat en veure verat tan barat.
Molta mel fa molt mal.
No caiguis de cul collint cols.
Paula para la taula, para-la bé que el pare ja ve.
Per poc que puguis, porta'm aquell sac de pa sec i pessiga'n un pessic.
Que fi el cafè del cafeter Delfí.
Qui sopa sopa es pensa que sopa i no sopa.
Tinc una son, una gana, una set que ni dormi ni menjo ni bec.
Un plat blanc ple de pebre negre està.

Frases fetes populars d'estrís de la cuina

A cabassos.
Al fons del sac.
Bufar i fer ampolles.
Com un drap brut.
Estar fet un colador.
Estar fet una bóta.
Ficar-se de peus a la galleda.
Ficar-hi cullerada.
Gota a gota, s'omple la bóta.
Plats bruts.
Pagar els plats trencats.
Parlar sense embuts.

Ser de l'olla grossa.
Ser un tastaolletes.
Tirar els plats pel cap.
Treure'l a cops d'escombra.

Palíndrom popular

Arròs – Sorra.

Viberreges de paraules

No és el mateix vi bo que boví.
No és el mateix un pa de pessic que un pessic de pa.
No és el mateix quin vi beus que veus quin vi.
No és el mateix dues tasses de te que dues tetasses.

Altres

El pa amb tomàquet arriba a casa nostra el segle XVII. N'hi ha referència escrita el 1884. També tenim: pa amb oli, pa sucat amb all, pa amb vi i sucre, pa amb oli i sucre; pa amb el tel de la llet i sucre per sobre.

Tota mena de sopes: d'all, de ceba, de lletres, de galets...

A finals dels anys 70 del segle XX, havia anat a dinar algunes vegades al restaurant Max i Mont, situat a prop del Born de Barcelona. En Maximilià i la Montserrat, els amos, utilitzaven un vocabulari especial per anomenar els seus plats habituals dels que, malauradament, només en recordo alguns noms. Al llegum, l'anomenaven metralla, a les bledes, menjar de condemnat, al bacallà, tall mut, a l'aigua l'abundosa i al flam, flam "xino mandarín". Per cert, ja que parlem del Born, recordem la dita que diu: No és ben casat qui no visita Montserrat i si no s'hi pot anar, cal anar al Born a passejar.

Acudits populars

Era una pastissera tan bruta, tan bruta que el cabell d'àngel tenia caspa.

Era un home tan alt, tan alt que quan prenia iogurt li arribava a l'estómac caducat.

Una persona entra en una carnisseria i demana pernil. La dependenta li pregunta quants talls en vol i el client li contesta que vagi tallant, que ja li dirà prou. Quan la carnissera ja portava 57 talls, el client li diu: Prou! Vull aquest!

El calendari del llaminer

Cada dia de l'any té un pastís, una llepolia, una dolçaina, un aliment dolç característic de cada terra i de cada festa, però n'hi ha que són els més emblemàtics:

Primavera

Quaresma: bunyols.

Pasqua: mones.

Sant Jordi: pastís.

Sant Ponç: mel, confitures i melmelades.

Estiu

Sant Joan: coques variades.
Sant Cristòfol: tortell.
Gelats.

Tardor

Tots Sants: panellets.

Hivern

Nadal: torrons i neules.
Reis: tortell.
Sant Antoni abat (Tres tombs): tortell i caramels.
Sant Valentí: pastissos en forma de cor i bombons.
Sant Medir: tortell i caramels.
Dijous Gras: coca de llardons.
Sant Josep: crema, melindros i lioneses.

Embarbussaments de l'autor

No em toquis el nyigo-nyigo perquè tinc un nyanyo fet un nyap.
La nyoca és un nyam-nyam de nyigui-nyogui.

Cantarella tradicional

Obre boqueta, menja sopeta,
nina ninó, boca de pinyó.

Poema

Mona de Pasqua

Autor: Toni Giménez

La mona rodona
aviat menjarem,
molles i engrunes:
ni això deixarem!

LA GUITARRA

Dites populars

Si la guitarra vols tocar, les cordes has de gratar.
Festa sense guitarra és festa sense gatzara.

Endevinalles populars

A una fusta amb un forat
sis cordes li he posat,
si quan sona algú rondina
és segur que desafina.

Sóc de fusta i els meus nervis
a tothom fan bellugar
quan se'm posen a la falda
i em comencen a gratar.

Tinc veu i no sóc persona,
tinc fusta i no sóc fuster,
tinc veta i no sóc vetaire,
tinc corda i no sóc corder.

Tinc pont i no sóc riera,
tinc cordes sense ser terrat
i segons qui m'agafa,
quan em toca em fa parlar.

Frase feta popular

Aixafar la guitarra.

Poema d'autor

Toca, toca la guitarra
Autor: Toni Giménez

Toca, toca la guitarra
que el seu so sempre m'agrada.
Toca fort i toca lent
que tothom ja està content.

Altres

Història de la guitarra, com és una guitarra (parts, constructors, marques, dissenys), guitarristes de renom, estils interpretatius (flamenc, clàssic, blues, folk, rock, jazz, medieval, balada...). Cançons que parlen de la guitarra.

EL CARRER / EL CAMÍ

Frase feta popular

Fer camí.

Dita popular

Un camí mai no és fàcil de seguir.

Embarbussament de l'autor

Corren els carros que duu el carreter, roden les rodes per tot el carrer.

Endevinalla popular

El carrer

Em corren per sobre l'esquena,
Però jo no he pogut córrer mai;
Sobre meu també hi ha voreres
amb rètols per als vianants.

EL PARC INFANTIL

Endevinalles de l'autor

El gronxador

Un seient lligat amb cordes
que va sempre amunt i avall,
xics i grans, tothom s'hi gronxa,
bo i fent molt terrabastall.

El tobogan

Per mi baixen criatures
que primer m'han de pujar;
sóc de fusta, ferro o plàstic
i pels parcs m'has de buscar.

ELS VALORS

Endevinalla de l'autor

Mentides

No en diguis massa
o la gent s'enfadarà
i si no en dius ni una,
la gent et felicitarà.

Endevinalles populars

Felicitat

Començo per tenir fe,
lícita és ma voluntat,
al final posa-hi la té
i sabràs qui t'ha tocat.

Les pessigolles

Començo rient
i venço tota la gent.

Dites populars

Riure

Com més serem, més riurem
L'alegria allarga la vida.

Embarbussament de l'autor

Quina gràcia, Engràcia, el graciós d'en Gratacós de Gràcia.

L'ESPORT

Frases fetes populars en referència a alguns esports

Escacs: Escaquejar-se.

Boxa: Tirar la tovallola.

Hípica: Perdre els estreps.

Lluita: A la tercera va la vençuda.

Futbol: Ficar la pota.

Nedar: Nedar i guardar la roba.

Bàsquet: Tirar pel dret.

Golf: Qui l'encerta, l'endevina.

Tennis: Boti, boti, babau el qui no boti.

Handbol: Tirar pilotes fora.

Embarbussament

Per poc que puguis porta la pilota, peti qui peti.

Acudit popular

Un mestre li demana a un infant que conjugui el present del verb caminar:

- Jo camino, tu camines, ell camina...

- Més de pressa, li diu la mestra.

- Jo corro, tu corres, el corre...

L'AMOR / L'AMISTAT / LA PAU

Dites populars

Amb els anys vénen els desenganys.
Quan aprenguem a tenir cor, la vida serà un tresor.
Vés amb el cor a la mà, més no te'l deixis robar.
Val més una sardina en pau que una perdiu en guerra.
Qui té un amic, té un bon abric.
Entre amics, el cor a la mà.
El cor no parla però endevina.
Cara lletja, cor mesquí.
Qui sempre pren i mai no dóna, a la fi tothom l'abandona.

Poema popular

Si fos mariner,
m'aniria a la Xina;
per arreu del món
amics hi tindria.

Poema d'autor

Cal estimar tothom
Autor: Toni Giménez

Cal estimar tothom,
tots tenim alguna cosa bona;
fets del mateix patró,
amb cames, cos i carona.

Cantarella de l'autor

Cara rodona, galtes vermelles,
la mare t'estima, la mare t'abraça
i et fa un petó gran com una carabassa.

Embarbussament de l'autor

En Pau i en Pere possiblement portaran la pau propera.

APÈNDIX

Frases fetes, locucions i modismes

A boca de fosc.
A boca de nit.
A entrada de fosc.
A fe que això és així.
A fi de bé.
A les penes, xerinola.
A mans besades.
A pes de braços.
A pit descobert.
A punt de solfa.
A punta de migdia.
A toc de mitjanit.
A través de l'arbúcia.
A trenc d'alba.
Adéu, castís.
Afinant la vista.
Al cap i a la fi.
Al capdavant / A la fi.
Al redós.
Alt i cepat.
Alts i escardalencs com estrelles.
Allarga'm (una cosa)
Allò era una carícia per a la vista.
Amarat de suor.
Amb cor senzill i esperit alegre.
Amb el cor encès de coratge.
Amb el cos abaltit.
Amb la por arrapada al cos.
Amb magnificència.
Amb prou feines.
Amb un somriure i un ball de claqué.
Amb un to urc.
Anar amb el lliri a la mà.
Anar curt de capital.
Anar esperitat.
Ancorat en el passat.
Ànim i cor
Àngela Maria!
Aquell cor de pedra foguera.
Ara us ho desgranaré.
Arborar la bandera.
Arribà la primavera, tot reverdia de bell nou i el sol ja amorosia.
Arrufar les celles.
Ben prest.
Bo de saber-ho.
Bon dia i bon sol!
Brandant el cap.
Ca!
Caminant a rècules.
Cap clar, cor net i esperit positiu.
Clavar la pallissa.
Com una alenada d'aire fred bellugadís.
Començar a passar (marxar)
Cor i amunt!
Correm-hi tots.

Cridant a tota gargamella.
 D'ara endavant.
 D'ençà / D'aleshores ençà
 D'una revolada.
 D'una vegada per totes.
 De bell antuvi.
 De bo, de bo.
 De dalt estant.
 De fet.
 De resultes.
 De tant riure s'havia d'aguantar la panxa.
 De totes passades.
 Deixant-se enllaminar.
 Digueu-me cul d'olla però no us creuré.
 Donar gat per llebre.
 Donar peixet.
 Dringant les monedes.
 El bosc jeia en una quietud i soledat pregones.
 El cas és que...
 El cor li feia tiba-tiba (por).
 El cor se li feia a miques.
 El flamejar de les ascles a la llar envermellia les parets.
 El llit era un enrenou de roba arrugada.
 El plor li lliscava galtes avall.
 El seu alè era tan pestilent que assecava les plantes.
 El sol, com recant-li d'abandonar la festa, caminava a poc a poquet
 cap al bressol de les muntanyes, tot escampant polsina d'or.
 El sol lluia, els ocells cantaven i un fresc oratjol corria a través del fullatge.
 Els cabells li cascadejaven per damunt de la cara.
 Els seus llavis dibuixaven un somriure.
 Els seus ulls mig aclucats miraven amb dolcesa.
 Em fonia de vergonya.
 En sap un seguit (i és plaent d'escoltar-lo).
 En tinc 86: sóc a l'últim acte de la vida.
 En un no res / En un vist i no vist.
 Engegar a dida.
 Enrogit de galtes.
 Ensumar-s'ho.
 Entre brucs i llentiscles d'un corriol.
 Entre xanxes i rialles.
 Era bona de cor i bella de cara.
 Era garrepa amb els diners, gasiu amb el menjar,
 roí en la conversa i mesquí en el viure i en el sentir.
 Era tant fosc que no s'hi veia la punta del nas.
 Era un home ferm, de pit ample, coll de brau, alçada alta, faç llustrosa,
 ulls espavilats, galtes d'àngel bufador i de cabell negre, espès com la llana.
 Era una cosa de no dir.
 Eren tap i carbassa / Puça i gos / carn i unglà / Cul i merda.
 És un espectacle de fira.
 És un joc de criatures.
 És una criaturada.
 Esbalaeix de debò de constatar.
 Esbandir-los com mosques.
 Està que bufa!
 Estàs impossible, noia!
 Estar a matadagolla.
 Estar cornuat (amb la pena al cor)

Estar al corrent.
Estar sa i estalvi.
Estem al cap del carrer / Estem al cap de terme.
Fa clar de lluna.
Feia un sol que esquerdava les pinyes.
Feia uns xiscles que hi xerricaven les dents.
Fer això vol delit i braons.
Fer bondat de la blanca.
Fer cau i net.
Fer confiança.
Fer costat.
Fer creu i ratlla.
Fer el pebrot.
Fer el toc.
Fer goig.
Fer guardiola.
Fer la guitza.
Fer llufa.
Fer salat.
Fer un mos / Fer una mossada.
Fer via.
Fer visera amb la mà.
Fer-ho rutllar.
Fer-li festes a un infant.
Fer-se'n creus.
Fer-ne un gra massa.
Fet un espinguet.
Fet un trinxa.
Fet un xarxó.
Fet una pelleringa.
Feu-vos compte que això és un pas de comèdia.
Fil per randa.
Filar prim.
Flocs de neu / Volves de neu.
Fuig, home.
Gent de bona soca.
Ho faré quan em vagui.
Ho mullem, això?
Ja hi estic fet a això
Ja s'ho faran.
L'amor s'ha escrit als teus ulls.
L'any de la picor / L'any tirorany / L'any de la Maria Castanya / L'any de la Quica.
L'has feta bona!
La gana començava a fer-me la rau-rau.
La nit cavalcava molt de pressa.
La sabia d'allò més llarga.
La teva bondat m'ha escalfat el cor i m'ha humitejat els ulls.
La vida és un sac de sorpreses.
Les idees li ballaven pel cap com mosques a la cua d'una vaca.
Les meves glàndules salivars van posar la cinquena.
Les relacions tornen a anar de mal borràs.
Li estampà petons a dojo.
Li explicà les excel·lències del seu viure.
Li feia maldecap al més sa.
Li recava.
M'hi he repensat.
Me'n guardaré prou.

Mirar a cua d'ull.
N'hi ha per a fer-ne una auca.
Ni de bon tros.
Nines xamoses.
No donar l'abast.
No em fa el pes.
No en parlem més.
No entenia ni pilota.
No ha arribat la sang al riu.
No hi clissa.
No ho vulguis saber.
No n'has de fer res.
No passar ànsia.
No perdre ni un bri.
No sap per on navega.
No ser bo per res.
No sé pas si això ve d'antany, d'enguany o de l'any tirorany.
No t'hi poses per poc.
No tenir solta ni volta.
Parar esment en una cosa.
Passar les nits al ras.
Passar un mal tràngol.
Per anys que passin.
Per a gaudi dels estudiosos.
Per ventura (per sort)
Portar la veu cantant.
Posar enteniment.
Posar un fill al món.
Posar-hi entreteniment.
Pretenien una jove dos enamorats cabalencs.
Puntejant-li a cada ull una llàgrima.
Quan els arbres ja havien tret verdor novella.
Que t'has begut l'enteniment?
Qui no llaura dret li toca el rebre.
Qui s'arrisca, ja ho té mig guanyat.
Quin bo que fa!
Quin viure tan fosc.
Quina creu!
Quina fila fa / Fa bona peça.
Que el sol t'hi acompanyi.
Què t'ha picat, ara?
Quina ensarronada!
Ras i curt / Net i pelat / Clar i net / Comptat i debatut.
S'hi avingué amb mil alegrois.
Saber-la llarga
Salut i feina! / Salut i aire! / Salut i coratge
Se li reblania el cor.
Se'ls rifava.
Se'm va confiar.
Se't veu el llautó.
Sempre sospirava per coses noves.
Sense embuts.
Ser del morro fort.
Ser sensible a tot, com els poetes.
Ser sofert.
Ser un cau de mala mort.
Ser un pau timbales (un poca-solta)

Ser un rodaventures.
Serens a les vetlles i silenciosos a l'hora de dormir.
S'havia deixat intoxicar per la televisió.
Suava a raig fet.
Tan bon punt / Tan bon pic.
Tan llest que es perd de vista.
Tant se val!
Tant si com no.
Temps era temps quan encara es podia somniar despert.
Tenia l'esquena pelada de tant treballar.
Tenir el cor fals.
Tenir set de saviesa.
Tenir un contratemps.
Tenir un to vital.
Tenir uns dits de plata.
Tenir ventura.
Tenir vibració humana.
Tenir-hi la mà trencada.
Tirar sorts.
Toquem pirandó / Guillem corrent.
Tot el sac d'il·lusions en orris.
Tot era moure raons.
Tot és debades.
Tret que...
Treure el ventre de pena.
Trobar-se en un mal pas.
Trobar-se enclòs.
Tu, rai!
Ull viu i cor alegre.
Un bé de Déu.
Un braçat de llenya.
Un cabell tot delicat i llaminer de color de confitura d'albercoc.
Un calfred li va recórrer l'espina.
Un galant jovencell.
Un parell de sarpats d'aigua a la cara fan fugir l'ensopiment.
Un petó xop de tendresa.
Un petó de mel i mató.
Un petó folrat de mil engrunes d'emoció.
Un petó fet de bombolles de sabó cada una d'un color.
Un vell arbre balmat.
Un vespre d'hivern, de vetlla llarga.
Una estreta de mans.
Uns xiscles tan forts que feien xerricar de dents.
Upalà, sac de patates!
Va agafar un terrabastall de panxa.
Va errat d'osques.
Val a dir.
Valga'm sant Pacià que és el primer sant que es va afaitar.
Vatua, dena!
Vessar-la de mig a mig / Anar errat d'osques.
Vet-ho aquí!
Veure-s'hi en cor.
Vulgues no vulgues.

Vocabulari enriquidor

Abellir.
Àdhuc / Nogensmenys / Fins i tot.
Anit.
Ans (sinó)
Arraulir-se.
Aurèola.
Avesat.
Cantussejar.
Captenir-se.
Cleda.
Curosament.
Curull.
Deixondir.
Delir.
Desar.
Desempallegar-se.
Desori.
Eixelebrat.
Entaforar-se.
Entrellucar.
Esbalaït.
Escarafalls.
Esvair
Fer via.
Fet!
Fornit.
Frisar.
Fútil.
Galdós.
Herbei (moltes herbes).
Infantar.
Joliu.
Laudable / Lloable.
Llefiscós.
Mainatge.
Malagradós.
Maldar.
Manoi!
Matusser.
Pruïja.
Repapat.
Romandre.
Sorrut.
Tanmateix / Tot i així / No obstant / Malgrat tot.
Traspuar.
Viandes.
Xavalla (tenir unes poques monedes).

Comparances populars

Àgil com una llebre
Alt com un pi
Baix com un bolet
Beneit com un babau
Blanc com la neu
Blau com el cel
Boig com una cabra
Brut com un porc
Carregat com un ruc
Content com un gos amb un os.
Delicat com un lliri
Dòcil com un xai
Dolç com la mel
Dur com una perla
Eixerit com un pèsol
Ferotge com un lleó
Fort com un roure
Fosc com la nit
Gran com un gegant
Gras com una vaca
Groc com l'oli
Fidel com un gos
Fred com el gel
Fresc com una rosa
Impulsiu com un cavall
Lent com una tortuga
Lleuger com una ploma
Llest com una guineu
Matiner com el sol
Menut com un cap d'agulla.
Moll com una esponja
Negre com un corb
Net com una patena
Nu com una cel·la de monjo.
Pelat com una rata
Pentinat com un gat
Petit com un mosquit
Polit com un mirall.
Presumit com un gall
Prim com una anguila
Ràpid com un llamp
Roent com el foc.
Sa com una poma
Sec com un bacallà
Solitari com una òliba
Tendre com un ós
Tossut com una mula
Tranquil com un poblat mexicà a l'hora de la migdiada.
Tou com el cotó
Traïdor com una serp
Vell com les pedres
Verd com el julivert
Vermell com un tomàquet
Voltar com una baldufa.
Xerraire com una cotorra

Insults de la lingüística popular

Ancaboterut
Andròmina
Ase de set soles
Babau
Badoc
Bergant
Barraló bufat
Beneit
Beneitó
Bocamoll
Bordegàs
Borinot de mal averany
Boterut
Buscagotes
Cadell de gos sarnós
Calçasses
Cap de trons
Captaire pollós
Carallot
Carcamal
Cataplasma encantat
Ceballot
Colgafocs
Cuc de cementiri
Cul de cabàs
Curt de gambals
Ectoplasma
Enze
Esbirro
Esquitx de microbi
Estaquirot
Dropo
Filibuster
Galàpet
Galdirot
Galifardeu
Gamarús
Gambiro
Ganàpia
Gandul
Garrepa
Gasiu
Gasteròpode
Mal llamp
Mal llamp t'arreplegui
Mesquí
Milhomes
Ninot de fira
Pallús
Pinxo
Pocapena
Poca-solta
Pòtol
Rampoina del dimoni
Roí

Saltabardisses
Sòmines
Talòs
Tanoca
Toca-son
Torrapiques
Tòtil
Totxo
Trinxà
Trinxeraire
Ximplet.

Parelles

Al·lot-al·lota
Castís-castissa
Fadrí-fadrina
Fiet-fieta
Fill-filla
Hereu-pubilla
Jove-jova
Minyó-minyona
Mosso-mossa
Nen-nena
Nin-nina
Noi-noia
Polissó-polissona
Xaval-xavala
Xic-xica
Xitxarel·lo-xitxarel·la

L'AUTOR

En Toni Giménez i Fajardo (Barcelona, 5 d'octubre del 1959) és cantant professional per a públic infantil i familiar des del 1977, músic i compositor alhora que cantant folk per a adults. Professor de guitarra i de banjo. Doctor en Pedagogia, graduat en Magisteri i titulat en Direcció del Lleure. Ha realitzat 3.900 actuacions, disposa d'un repertori d'unes 1.200 cançons, ha impartit uns 390 cursos sobre cançons i la seva didàctica, ha publicat 191 obres (135 discos i 56 llibres i cançoners), ha col·laborat en 20 enregistraments, d'altres cantants i grups, com a músic i/o cantant, i ha escrit desenes d'articles. El seu treball serveix de suport, tant per als professionals de l'educació com de la música, atès que la cançó és un recurs didàctic excel·lent per a educar. Les seves cançons són molt utilitzades en escoles, espais i altres espais educatius i són difoses, arreu, a través de llibres de text escolar, cançoners, llibres de música i enregistraments. Cançonaire i cançonetista, se'l considera un gran expert en repertori infantil i en cançó tradicional i folk.

Pàgina web: www.tonigimenez.cat

Adreça postal: Apartat de Correus 20.074. 08080 Barcelona

Adreça electrònica: tonigimenezfajardo@gmail.com

POST-SCRIPTUM

Aquest llibre s'ha acabat d'escriure
un dia ventós de tardor,
amb dia ennuvolat i nit de fredor.